

1905

1980

**In kort bestek:
75 jaar Christelijk Lager Onderwijs
in Itens - Hennaard - Rien - Lutkewierum**

11 oktober 1905

11 oktober 1980

**Itens
Hinnaard
Rien
Lytsewierrum**

„DE HEARE IS MYN BANIER”

75 jier

Kristlik Leger Underwiis

yn Itens e.o.

Gearstald
by gelegenheid fan it 75-jierrich jubileum
fan de Feriening foar Kristlik Leger Underwiis
te Itens e.o.

Gearstallers: H. Deinum
Y.G. Walstra
A. Zaadstra-Kuipers
H. Zaadstra

Einredaksje: H. Deinum

Printwurk: Fa. van der Eems & Sn., Easterein

Foarwurd

Op 11 oktober 1905 wiene op útnoeging fan ds. Hokwerda oan 'e pastorijs fan Itens in tal freonen gearkommen ta it besprekken fan nije plannen om te kommen ta it oprjochtsjen fan in feriening mei as doel: „De bevordering van het Christelijk onderwijs voor Itens en omstreken, daarbij tot grondslag nemende de erkenning van de Heilige Schrift als het Woord Gods, opgevat naar de belijdenis der Ned. Hervormde Kerk”.

It is no 75 jier letter en it past ús om yn tankberens te betinken, hoe't bestjoers- en personielsleden, mar ek mannich âlder har troch de jierren hinne ynset ha foar de belangen fan ús skoalle. By al har krewearjen hiene hja te krijen mei muoite, soargen en problemen, mar dêrneist wie der ek blidens, seine, nocht en wille, dy't moed jûgen om troch te gean. It docht ús dan ek goed fêststelle te meien, dat it kristlik ûnderwiis folslein har eigen plak yn ús doarpen en dêrbûten krigen hat.

By gelegenheid fan dit 75-jierrich jubileum wurdt dit boekje útjûn. De gearstallers ha besocht in tal oantinkens oan ús skoalle hjiryn fêst te lizzen. De kâns is grut dat jo by it sjen of lêzen in stikje fan jo eigen skoallelibben tsjinkomme, mar ek as dat net it gefal wêze mocht dan hoopje wy dochs dat de gearstallers der yn slagge binne yn koart bestek in sa folslein moochlik byld te jaan fan 75 jier kristlik skoalûnderwiis yn Itens e.o.

Meie wy ek yn 'e takomst by al ús beslissings yn it besjoerswurk fierder gean ûnder deselde flagge as harren dy't ús foargongen: „De Heare is myn banier”.

It bestjoer.

Rien aan de Franekervaart omstreeks 1915

De herberg in Itens omstreeks 1920

Ynlieding

Wat beëaget dit boekje

Men kin fan tinken wol ha, dat it net dwaanlik is om yn koart bestek de folsleine skiednis fan de Itenser skoalle foar kristlik folksûnderwiis hjir wer te jaan. Ommers, wat de iene wichtich fynt is foar de oar faaks fan minder betsjutting en boppedat soe it neamen fan safolle moochlik feiten, nammen en jiertallen de lêserens net ten goede komme.

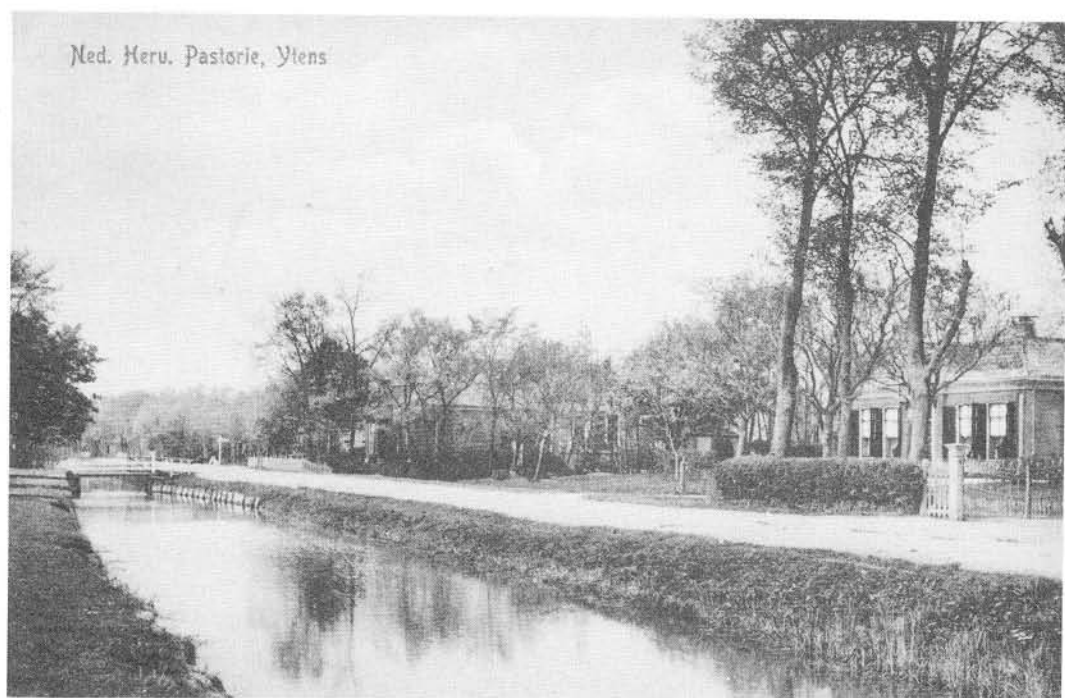
By it gearstallen fan dit betinkingsboekje hat ús dan ek benammen foar eagen stien de lêzers wat priuwe te litten fan striid en soarch dy't der troch de jierren hinne west ha foar ús skoalle, mar oan 'e oare kant oan 'e hân fan ynformaasje en in protte foto's ek de hichtepunten oan te jaan dy't hjir yn tankberens betocht wurde meie. Nei ús betinken binne dit krekt dingen dy't de hjoeddeiske lêzer aardich en fan betsjutting fine sil.

Dêrneist is besocht wat wer te jaan fan dy feiten út de fjouwer doarpen, dy't foar de skoalle fan betsjutting west ha, mar tagelyk in byld jouwe fan it (tsjerklik) libben foar en yn de tiid fan it kristlik ûnderwiis yn Itens.

It sil de krityske lêzer opfalle dat ferskate saken mar koart of alhiel net oan 'e oarder komme. Mar dêr giet it yn dit bestek net om. Folle wichtiger is, dat dit boekje, mei al syn tekoartkommings, sjoen wurde mei as in bewiis fan libben kristlik ûnderwiis dat 75 jier lyn yn Itens útein sette mocht.

Hoe't de takomst fan ús skoalle derút sjen sil witte wy net, mar de 75 jier dy't efter ús lizze kinne wy as in foarbyld sjen en jout grif genôch ynspiraasje om mei moed en nocht fierder te wurkjen ta heil fan it kristlik ûnderwiis.

De gearstallers

De westkant van Itens omstreeks 1920.

Zo kwam je Itens binnen vanuit Rien omstreeks 1938, met links de school.

Wat het notulenboek vermeldt over de eerste vergadering op 11 oktober 1905:

Woensdag 11 oktober 1905 zijn op uitnodiging van Ds. Hokwerda aan de pastorie een aantal vrienden tezamen gekomen voor de bespreking van nieuwe plannen. Nadat de samenkomst met gebed was geopend, nam de predikant de leiding op zich en begon het doel van de vergadering, te voren reeds eenigszins bekend gemaakt, nader uiteen te zetten. Hij herinnerde dat 9 Sept. j.l. te Ytens was aangekocht een huis en erf in huur bij den heer J. Iedema. Dit erf bood gelegenheid om daarop een Christelijke School te stichten. Reeds had hij met verschillenden over dit plan gesproken, hetwelk zulk een bijval vond, dat hij het wenschelijk achtte eene vergadering samen te roepen ten einde zoo mogelijk aan deze zaak vasten voet te geven.

Op de vraag nu of men het wenschelijk vond tot de oprichting over te gaan, werd algemeen bevestigend geantwoord.

Nu kwam aan de orde de vraag naar de mogelijkheid, want geen onderneming of er zijn bezwaren aan verbonden. Er dient gelet te worden op het volgens de wet vereischt minimum aantal kinderen. De financieele bezwaren moeten onder de oogen gezien. Wat het eerste punt aangaat, stond men voor grooter moeilijkheden dan men zich voorgesteld had. Toch werd een aantal bereikt waarop men meende met vrijmoedigheid verder te kunnen gaan.

Ook het geldelijk bezwaar weegt voor onze gemeente niet klein. Doch ziende op zoveel als op dit terrein reeds tot stand is gekomen, meende men ook hier de zorgen niet zo zwaar te moeten achten dat zij de voortgang van zaken zouden vertragen. Alzo werd op de vraag naar de mogelijkheid eveneens bevestigend geantwoord.

Daarop werden enkele bepalingen voorgelezen die den grondslag zouden moeten vormen voor statuten en huishoudelijk reglement en de vraag voorgelegd of men in de daarin aangewezen richting wenscht te arbeiden en op die grond tot eene vereeniging wenschte te komen.

Toen ook op deze vraag een bevestigend antwoord kwam, werd besloten eene vereeniging op te richten die zich ten doel stelt de bevordering van het Christelijk onderwijs voor Ytens en omstreken, daarbij tot grondslag nemende de erkenning van de H. Schrift als het woord Gods, opgevat naar de belijdenisschriften der Ned. Herv. Kerk.

Alle aanwezigen, zijnde belangstellenden uit Ytens, Hennaard en Rien, traden tot het lidmaatschap toe. Nog enkelen hadden vast hun steun toegezegd, doch waren verhinderd ter vergadering te komen, terwijl van vele anderen instemming met het genomen besluit werd verwacht.

Hiermede was de eerste stap gedaan. De vereeniging was opgericht, tellende reeds het volgende vijftiental leden: E. Visser, R. Jorritsma, R. Zijlstra, A. Lanting, P. de Vries, J. Rispens – allen te Hennaard – R.O. van der Weide, P. Leistra, S. Lanting, Y. Hoekstra, O. Hokwerda – allen te Ytens – en D. Kuipers, J. Hobma, Arjen de Jong en U. Reitsma – allen te Rien.

Thans werd uit deze vereeniging een commissie benoemd om aan de verdere zaken leiding te geven. Nadat was goed gevonden dat deze commissie zou bestaan uit vijf leden, wonende zooveel mogelijk over het geheele ressort verspreid, bleken na gehouden stemming benoemd te zijn voor Hennaard: E. Visser, R. Jorritsma, voor Ytens: H. Jonkman, O. Hokwerda, voor Rien: D. Kuipers. De aanwezigen verklaren deze benoeming aan te nemen. Aan Jonkman zal van zijn benoeming kennis worden gegeven. Aan deze commissie wordt nu opgedragen statuten en huishoudelijk reglement gereed te maken en ter beoordeeling aan de vergadering voor te leggen en met voorstellen te komen tot bereiking van het beoogde doel.

Intussen was met de bespreking van deze belangrijke zaken de avond reeds zover gevorderd dat men besloot nu maar te eindigen om later het aangevangene voort te zetten.

Met voldoening zag men op hetgeen dien
avond was bereikt. Met een dankzegging aan
God en met een smeekbede om de zegen des

Heeren werd de vergadering gesloten.

O. Hokwerda

De pastorie te Itens, waarin de geschiedenis van de chr. school in 1905 begon.

DEPARTEMENT VAN JUSTITIE.

1^e AFDEELING B.

96: 33

's-Gravenhage, den 17 Januari 1906.

*Men wordt verzocht bij de aanhaling van
dezen brief, dagteekening, afdeeling en
nummer nauwkeurig te vermelden.*

Ik heb de eer bij deze aan U toe te zenden een authentiek
uittreksel uit het Koninklijk besluit van den 11 Januarij, n° 36
Voor de plaatsing van de *goedgekeurde*
statuten in de Nederlandsche Staatscourant wordt door de Regeering
zorg gedragen. Zij zullen verkrijgbaar zijn tegen betaling van 5 cent
per 8 bladzijden of minder, bij den «Boekhouder en Kassier voor de
Comptabiliteit van de Nederlandsche Staatscourant en het Staatsblad»,
mits zoo spoedig mogelijk het verlangde aantal afdrukken aan genoemden
ambtenaar (adres: Fluweelen Burgwal, 's Gravenhage) worde opgegeven.

De Minister van Justitie,

Namens den Minister,

De Secretaris-Generaal,

A. W. Vries

*Aan
den heer O. H. H. Werda*

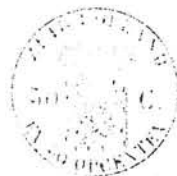
te

E'tens

11 Januari 1906.

N°. 36.

UITTREKSEL.

*Wilhelmina, bij de gratie Gods,
Koningin der Nederlanden, Prinses van
Oranje-Nassau, enz., enz., enz.*

Beschikkende op de verzoekschriften ter bekoming van erkenning van de daarin genoemde, voor minder dan dertig jaren aangegane, vereenigingen door goedkeuring van hare daarbij overgelegde statuten;

Gelet op de voorschriften der wet van 22 April 1855 (Staatsblad n°. 32) in het algemeen en op art. 6, tweede lid, dier wet in het bijzonder:

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den
3 Januari 1906 , 1^e Afdeling B. N°. 330;

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN;

de overgelegde Statuten der navolgende vereenigingen goed te keuren en deze vereenigingen mitsdien te erkennen; te weten:

1e. enz.

5e. de vereeniging : " Vereeniging tot stichting en instandhouding van eene school voor Christelijk Onderwijs te YTENS, gevestigd te YTENS, gemeente HENNAARDERADEEL;

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van
dit besluit. enz.

' s Gravenhage , den 11 Januari 1906 .

(get.) WILHELMINA.

De Minister van Justitie,

(get.) E.E. Van Raalte.

Overeenkomstig het oorspronkelijke,

De Secretaris-Generaal bij het Departement van Justitie,

(get.) A.D.W. de Vries.

colli: Voor eensluidend uittreksel,

De Secretaris-Generaal voornoemd,

Bijvoegsel tot de *Nederlandsche Staatscourant* van
Donderdag 1 Februari 1906, n°. 26.

N°. 74.

VEREENIGING tot stichting en instandhouding van eene
school voor Christelijk onderwijs te Ytens (gemeente
Hennaarderadeel).

Art. 1. Het doel der vereeniging is de stichting en instandhouding van eene school voor Christelijk onderwijs te Ytens. Haar grondslag is de Heilige Schrift als Gods Woord, opgevat naar de belijdenisschriften der Ned. Herv. Kerk.

De middelen, door welke de vereeniging wil trachten dit doel te bereiken, worden gevonden uit bijdragen, contributiën, collecten, giften en schoolgelden.

Art. 2. Allen die instemming betuigen met art. 1, en bovendien eene jaarlijksche bijdrage storten van minstens f 1 of als ouders of voogden het volle schoolgeld betalen voor de aan hunne zorg toevertrouwde kinderen, die als leerlingen op de school der vereeniging zijn geplaatst, zijn lid der vereeniging.

Art. 3. Alleen mannelijke leden boven de 21 jaar hebben stemrecht. Alle besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen der aanwezige zijnde leden. Alle verkiezingen geschieden met gesloten briefjes, bij eerste stemming met volstrekte meerderheid. Is deze na 2 vrije stemmings niet verkregen, dan heeft voor elke vacature herstemming plaats tusschen de 2 personen, die bij laatste vrije stemming de meeste stemmen erlangen.

Art. 4. Het bestuur bestaat uit 5 leden, die door en uit de stemgerechtigde leden worden gekozen. Zij regelen onderling de werkzaamheden. Jaarlijks treedt 1 af volgens rooster, doch is terstond herkiesbaar.

Minstens 4 leden des bestuurs moeten lidmaten zijn der Ned. Herv. Kerk.

Art. 5. De financiën der vereeniging staan onder het beheer

74

VEREENIGINGEN.

van het bestuur der vereeniging, dat jaarlijks in eene ledenvergadering rekening en verantwoording doet.

Art. 6. Het bestuur van, en het toezicht op de door de vereeniging op te richten school is opgedragen aan het bestuur der vereeniging.

De omvang en orde van het onderwijs, het bepalen van schoolgelden enz. wordt door het bestuur bij afzonderlijke verordening geregeld.

Art. 7. De keuze van de aan de school verbonden onderwijzers of onderwijzeressen is opgedragen aan het bestuur, dat zich daarin door eene commissie van 3 leden, gekozen uit en door ouders der op school gaande kinderen kan laten bijstaan.

De onderwijzers(essen) moeten instemmen met art. 1, en lidmaten zijn der Ned. Herv. Kerk.

Art. 8. Art. 1, art. 4, art. 7, alinea 2, en art. 8 zijn onveranderlijk.

Art. 9. Veranderingen in de overige artikelen of gedeelten van artikelen dezer statuten moeten worden voorgesteld door het bestuur, of door minstens 5 leden, die hun voorstel minstens 3 weken vóór de te houden vergadering bij het bestuur moeten indienen, en aangenomen met minstens twee-derde van de stemmen der tegenwoordig zijnde leden, onder voorbehoud van de Koninklijke goedkeuring.

Art. 10. Deze vereeniging, gevestigd te Ytens, is aangegaan voor den tijd van 29 jaar, aanvangende 11 October 1905.

(Volgen de onderteekeningen.)

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit dd. 11 Jan. 1906 n°. 36.

Mij bekend,

De Minister van Justitie,
E. E. VAN RAALTE.

De christelijke school te Itens

Omstreeks 1880 waren er plannen, om in Rien een christelijke school te stichten. Een vereniging is daartoe opgericht. Ds. Griet-huysen van Burgwerd was de gangmaker en in Rien zelf was, zo deelde een kranten-bericht uit die tijd mee, een zekere Hoekstra promotor van de vereniging. Volgens de heer Boschma zal dit de bakker Jan Hoekstra zijn geweest, die destijds te Rien woonde. De plannen zijn echter niet doorgestaan en het zou nog 25 jaar duren, voordat er in deze streek een christelijke school werd gesticht. En toen niet in Rien, maar in Itens. Er gingen voor die tijd wel verschillende kinderen uit de vier dorpen naar een christelijke school. Die van Itens en Hennaard naar Oosterend en uit Lutkewierum gingen er enkele naar Scharnegoutum en later wel naar Bozum. De Hofmans b.v. hebben die reizen gemaakt en kwamen ook wel eens te laat. Eén hunner gaf daarvoor als reden op, dat de klok van „Kleineworm” achterliep. De meesters in die dagen verstonden nog geen Fries (deden alsof tenminste) en daarom meende de jeug-dige leerling een vertaling te moeten leveren van Lytsewierrum.

De stichting van de school te Itens is vooral het werk geweest van ds. O. Hokwerda. Hij was een man vol van geloof en activiteit. Het was niet gemakkelijk in die dagen om aan grond te komen, want de liberale bezitters deden alles liever dan grond verkopen voor de bouw van een „fijne” school. Er kwam echter te Itens een renteniershuis leeg en via een stroman, de timmerman Hette Jongema van Oosterend, die niet van „snode plannen” werd verdacht, kreeg de schoolvereniging dit huis met erf. Tegenstanders boden Jongema, toen het uitkwam voor wie hij het huis had gekocht, vijfhonderd gulden, als hij hun het huis over-deed. Maar die vlieger ging niet op. Een schoolvereniging werd opgericht en de 1ste februari 1906 werd de „Vereniging tot stich-ting en instandhouding van eene school met de bijbel te Ytens” koninklijk goedgekeurd. Het bestuur bestond uit de heren ds. O. Hokwerda, H. Jonkman (Itens), R. Jorritsma, J.

Visser (Hennaard) en D. Kuipers (Rien). Jongema maakte bestek en tekening en voor f 3.773,- bouwde de aannemer Wijma van Leeuwarden de school, terwijl schilder Hibma van Oosterend het verwerk verzorgde voor f 224,-!

Het waren niet vele rijken, die het schooltje stichtten. Daarom moest hulp van buiten komen. De kerkvoogdij van Oosterend bood belangrijke steun en collectanten togen uit naar „elders” om gelden in te zamelen. Andries Meyer wist zelfs bij Dr. Kuyper een gift los te krijgen. Ook J. Visser en C. Reitsma collecteerden links en rechts.

Op 1 april 1907, tweede Paasdag, kon de school worden geopend. Ds. P. Heimens Visser hield de feestpreek over Efeze 6 : 46 in de kerk. De burgemeester en de school-opziener Pollema hielden ook toespraken, terwijl het hoofd de heer H. Haantjes werd geïnstalleerd. Hij kreeg f 800,- tractement, terwijl zijn vrouw voor f 50,- per jaar „de handwerken zou doen”.

Tal van ouders konden het volle schoolgeld niet betalen, maar daarin werd voorzien door het stichten van een suppletiefonds, dat zijn baten kreeg uit „schoollammeren”, wekelijkse bijdragen van beter gesitueerden, kalenderverkoop e.d.

De school telde bij de oprichting een 40 leerlingen en op het ogenblik is dat aantal 25. Het is vrij constant gebleven en zweefde meest tussen de 30 en 40. Meester Haantjes heeft met uitzonderlijke liefde, wijsheid en nauwkeurigheid de school geleid tot 1925. Hij werd opgevolgd door zijn oud-leerling, de heer E. Strikwerda, die in 1931 in de kracht van zijn leven is overleden. Nadien zijn hoofd geweest de heren H. Twerda (1931-1934), B. de Ringh (1934-1946) die eerst al onderwijzer aan de school was geweest, B. v.d. Meer (1946-1956), P. van Gorkum die eveneens van onderwijzer tot hoofd van deze school promoveerde en W. van Beem (1960-1970). Thans is de heer H. Deinum met de leiding belast (sedert 1970).

Tal van bestuursleden hebben met grote

trouw de school gediend: Ds. Hokwerda, de heer J. Boschma die meer dan 40 jaar onafgebroken bestuurslid is geweest (na vertrek van ds. Hokwerda voorzitter) en de heer P. Boersma die zeer lange tijd sekr. is geweest. Andere namen van oud-bestuursleden zijn: O Offringa, O. v.d. Weide, R. van Beem, H. Jonkman en D. Kuipers, die ook vele jaren een functie vervulden. Mevr. Jonkman was bijna 50 jaar lid van de commissie van toezicht op de handwerken!

In de oude school herinnerde een steen in de muur bij de ingang aan de eerste steenlegging door Douwe Hokwerda, later predikant te Noordhorn.

Verder moeten genoemd worden B. Bootsma, die 25 jaar bestuurslid was (na het aftreden van J. Boschma voorzitter tot 1974), Th. v.d. Weide, die tot 1977 voorzitter was en de sekretarissen J. Hobma en H. Zaadstra.

In de gevel van de oude school was als getuigenis nog een steen geplaatst, met het opschrift: De Heere is mijn banier".

Reeds in 1955 was begonnen met plannen om te komen tot een nieuw schoolgebouw, omdat het oude gebouw zeer nodig aan vernieuwing toe was. Er waren toen echter hogere urgenties, zodat gewacht moest worden tot 28 november 1967 voor de huidige school in gebruik kon worden genomen.

Bij het 75-jarig jubileum van de schoolvereniging heeft de oude gevelsteen opnieuw een plaats gekregen in de hal van de nieuwe school, terwijl de school, verwijzend naar de woorden op deze steen, „DE BANIER” werd gedoopt.

1 april 1907: De herdenkingsplaat, zoals die werd uitgereikt aan de schoolkinderen bij de ingebruikname van de eerste chr. school in Itens.

VEREENIGING VOOR CHRISTELIJK VOLKSONDERWIJS.

AANBEVELING

vanwege het Hoofdbestuur der „Vereeniging voor Christelijk
Volksonderwijs” voor de **COLLECTE** ten behoeve der Christelijke
School te *Uffens (Fr.)*

Het Hoofdbestuur voornoemd,

Geldig voor den tijd

van *1 Maart 1910 tot*

28 Februari 1911.

C. W. van Bentveld,
Secretaris.

Dr. J. TH. DE VISSER, Amsterdam, *Voorz.*

J. J. VAN NOORT, Amsterdam, *2e Voorz.*

H. VAN DE HAGT, Rotterdam.

Dr. L. HELDRING, Amsterdam.

W. J. J. KOOLE, Middelburg, *Penningm.*

G. H. L. Baron VAN BOETZELAER, De Bilt (Utr.)

~~Mr. E. VAN LENNER, Amsterdam.~~

A. DE HAAN, Zwolle.

Dr. J. LAMMERTS VAN BUEREN, Amsterdam.

J. H. BLUM, Vlissingen.

H. VAN EYK VAN HESLINGA, Berlikum (Fr.).

C. W. VAN BENTVELD, Rotterdam, *Secretaris.*

Dr. G. J. VOS Azn., Amsterdam, Adviseerend lid.

C. M. F. Baron Mackay, Kunstoper

De oudste schoolfoto uit 1907:

Links vooraan: Douwe Hokwerda. Midden vooraan: (met das) Ruurd de Jager. Zesde in rij naast meester H. Haantjes: Eelke Strikwerda (later onderwijzer en hoofd aan de school)

FEESTPROGRAMMA

VOOR DE

INWIJDING

VAN DE

CHRISTELIJKE SCHOOL

te IJTENS,

— OP —

Paaschmaandag 1 April 1907.

Tevens bewijs van toegang tot
het avondfeest.

FEESTPROGRAMMA.

Voorm. 9 uur:

Feestrede in de Herv. Kerk te Ijtens; spreker:
Ds. HEIMENS VISSER, predikant te IJlst.

's Nam. half 2 ure:

Inwijding der School.
Installatie van het Hoofd der School, den Heer
H. HAANTJES.
Kinderfeest.
(Toegang vrij. Collecte voor de School.)

's Avonds half 7 ure:

Gezellige samenkomst:
1e Ged.: Muziek door het Chr. Wilhelmina-corps
van Oosterend, Zang van de leden der Jonge-
dochtersvereniging. Samenspraak tusschen 4
leden dezer vereniging; onderwerp: „Bedelen
in den dienst des Heeren”.

PAUZE waarin **bazaar** zal worden gehouden.

2e Ged.: Muziek. Samenspraak door 6 leden der
Jongel. Ver.; onderwerp: „De sociale kwestie”.
Samenspraak door 4 leden der Jongd. Ver.;
onderwerp: „Het dansen”.
Voordrachten. Zang. Sluiting.

 Kinderen beneden 13 jaar kunnen niet
worden toegelaten.

Ijtens, gezien vanaf Rien omstreeks 1915

1909: Meester H. Haantjes en mej. C. Kuipers met 39 schoolkinderen in de tuin van het schoolhuis te Itens.

Uit de notulen:

18 aug. 1914: Wegens dienstplicht van meester Haantjes wordt voorgesteld om de heer H. Algra te Rien tijdelijk te benoemen als onderwijzer in de kleine school en Mej. Kuipers de groote klassen toe te vertrouwen. Op dit voorstel ging men met algemene stemmen in. Verder werd besloten dat het salaris voor meester Algra tien gulden per week zal bedragen.

2 nov. 1914: Bij het bestuur is in 't laatst van november ingekomen een verzoek van eenige leden om zoo mogelijk deze winter herhaalingsonderwijs te geven. Na overleg is goed gevonden hieraan gevolg te geven onder gelijke voorwaarden als dat vroeger is geschied, namenlijk dat per lesuur 60 cent vergoeding wordt gegeven en dat als schoolgeld moet worden betaald voor meer-gegoeden 25 cent per kind en per week en voor

min-gegoeden 10 cent per week. De herhaalingslessen worden opgedragen aan Mej. Kuipers beginnende 1 december 1914.

7 febr. 1916: Ingekomen stukken: Een verzoek van Mej. Kuipers om ontslag op 1 Februari als onderwijzeres aan onze school. Dit is haar op de meest eervolle wijze toegestaan en was in hare plaats benoemd Mej. de Leeuw van Heerenveen, welke op 1 Februari 1916 in betrekking is gegaan.

17 april 1916: Er was een ingekomen stuk van de distriktsschoolopziener: een regeling der jaarwedden van de Openbare scholen in de Gemeente Hennaarderadeel, waaruit blijkt dat de jaarwedden bij het openbare onderwijs hoger zijn dan onze bijzondere school en is het bestuur eenpaarig van mening dat de billijkheid eist: meer gelijkstel-

ling. Daarom is besloten de jaarwedden vast te stellen voor het hoofd der school:

met minder dan vier dienstjaren	f 1.000,-
met 4 en minder dan 8 dienstjaren	f 1.050,-
met 8 en minder dan 12 dienstjaren	f 1.100,-
met 12 en minder dan 16 dienstjaren:	f 1.150,-
met 16 en meer dienstjaren: ...	f 1.200,-

alles gelijk aan de regeling der jaarwedden der openbare scholen in Hennaarderadeel in te gaan op 1 April 1916.

27 okt. 1921: Een verzoek van J. Hobma om een kozijn achter de gelegenheden te vergrooten, om de tonnen daar dan gemakkelijker doorheen te schuiven. Aan de secretaris werd opgedragen de zaak te onderzoeken en naar bevinden te handelen.

30 jan. 1922: De voorzitter wijst op het feit dat met 1 april in 't bijzonder in de klas van meester Haantjes gebrek aan zitplaatsen ontstaan zal, als gevolg van het instellen van het zevende leerjaar.

1913: naast meester Haantjes van voor naar achter: Fokke Rispens, Wieke Rispens en Theo Jonkman; achterste rij jongens: Reitse Jonkman, Douwe Hokwerda, Ale Algra en M. Kingma; midden foto: Eppie en Detje Jonkman, daarnaast Feikje Stremmer en (met witte kraag) Minne Kingma; met bord: Harm Stremmer en op knieën: Sytze Stremmer; aan de hand van juffrouw Kuipers: (toen nog niet schoolgaand) oudste dochtertje van meester Haantjes.

19 april 1922: Ingekomen was een schrijven van de onderwijzer Strikwerda, behelzende een aanvraag om ontslag op 1 Juni a.s. wegens zijn benoeming tot onderwijzer te Tzummarum. Besloten werd het gevraagde ontslag op de meest eervolle wijze te verleenen, tevens dank zeggende voor de vele diensten aan de school bewezen.

22 juli 1922: De voorzitter doet hierbij mededeling dat als lid onzer vereeniging zich heeft opgegeven de heer O. v.d. Weide te Ytens. Deze mededeling geeft aanleiding om te spreken over de wenselijkheid om zooveel mogelijk nieuwe leden trachten te krijgen. Tevens deelt de voorzitter mede hoe de onderwijzersvacature is vervuld geworden door de benoeming van Mej. Feenstra van IJlst tot onderwijzeres en doet lecture van alle wederwaardigheden die hieraan vooraf gingen.

18 jan. 1923: Thans is aan de orde de bespreking over het huis thans bewoond door P. Zijlstra te Ytens. Medegedeeld werd dat de waarde door deskundigen is bepaald op f 3.500,-, zoodat het huis is aangekocht door de schoolvereeniging.

Voor het teekenen der acte wordt tegenwoordig overleg gepleegd met de verkoper en notaris Gorter van Wommels.

16 mei 1923: Buitengewone ledenvergadering daar Ds. Hokwerda en de heer Offringa onze gemeente gaan verlaten. De secretaris verkrijgt het woord en richt zich tot de voorzitter, die heden voor hetlaatst de algemeene vergadering presideert. Een woord van oprechte dankbaarheid voor datgeen Ds. Hokwerda voor de school, tot welks oprichting hij de eerste stoot heeft gegeven, heeft verricht.

19 juli 1923: Besloten is in deze vergadering om Zijne Eerwaarde Ds. Hokwerda met een foto van de school te vereeren.

1913: Links vooraan: Johan Haantjes, vooraan midden: Hans Haantjes die de hand van Jappie Bergsma vasthoudt.

1919: Meester H. Haantjes en Mej. A. de Leeuw met 27 schoolkinderen op het plein voor de oude school. Op voorgrond (met witte kraag): Janneke Haantjes, daarachter: Hans (Broer) Haantjes, (in witte jurk) Pietje Haantjes en (met matrozenkraag) Johan Haantjes naast Minne Kingma (met das). Op de knieën op voorgrond: Sytze Stremmer en daarachter (met witte kraag) Harm Stremmer, met naast hem bij meester: Yme Hoekstra. De beide meisjes vooraan met lang haar zijn Hiltje en Jetske Hoekstra.

WITTE JO NOCH WOL

dat by de yngong fan de âlde skoalle in tinkstien yn 'e muorre metsle wie mei dêrop de wurden:

„EERSTE STEEN GELEGD DOOR DOUWE HOKWERDA, OUD VIJF JAAR”?

Hennaard, Itens, Rien en Lutkewierum vier kleine dorpen in Hennaarderadeel

HENNAARD:

Hier is momenteel een klokhuis met stenen voetstuk en leien dak, van ander formaat dus als de bekende klokkenstoelen in de Wouden. Er is echter wel een kerk geweest met een zadeldak, wellicht 't oudste van alle bedehuizen van Hennaarderadeel. De klok althans, die bewaard is gebleven, en die zelfs de Duitse bezettingstijd heeft overleefd, is de oudste van de hele grietenij. Hij is zonder inscriptie, wat op zichzelf al een bewijs van hoge ouderdom is.

In 1731 werd het oude kerkgebouw gerestaureerd blijkens een steen, die vroeger deze vernieuwing vermeldde:

Kerk en Toren is door den H.W.G. heer F.B. Aebinga Glins van Humalda als Kerkvoogd in den Jare 1731 gerepareert en dese steen gegeven.

Deze heer kerkvoogd was de eigenaar van Sassinga, al woonde hij er niet meer.

De restauratie schijnt niet zo afdoende geweest te zijn, want een eeuw later was de kerk bouwvallig en het verhaal ging, zo vertelt Mr. Kuipers, dat de mensen, als het regende, de paraplu in de kerk moesten hanteren onder de dienst. In het midden van de vorige eeuw is de kerk met toren afgebroken en is het tegenwoordige geval er voor in de plaats gekomen. In 1843 is aan de zwevende positie van Hennaard een eind gekomen. In dat jaar werd de gemeente van Hennaard „plechtig aan Itens overgedragen door de vorige predikant van Itens". Sedert die tijd hebben beide dorpen dus één predikant en ook één kerkeraad. De kerkvoogdijen zijn niet samengesmolten.

Sassinga

Het kleine Hennaard had al eeuwen geleden een stins, Sassinga of Saxla genoemd. Al in

Het oude hart van Hennaard anno 1980: het klokhuis temidden van enkele huizen, grafzerken, groen en gebladerte.

het begin van de 16e eeuw woonde hier een Obbe (van Sassinga?), die echter blijkens het Register van Aanbreng niet erg rijk was aan grond. Hans Obbes van Sassinga woonde wat later op de stins. Hij had geen zoons, maar wel een dochter Doutzen. Deze erfdochter huwde met Ruurd van Roorda, een lid van het bekende Tzummarumer geslacht, ter onderscheiding van de andere Roordafamilies wel de Roorda's met de baar genoemd, naar een lijksbaar in het wapen. Ruurd is in 1576 overleden. Hij stond in de strijd tegen Spanje aan de goede zijde en daarom is hij ook een tijdlang balling geweest.

Naast de grafzerk op het kerkhof ligt een andere, vermeldende de namen van Binnert van Roorda, overleden in 1667 en „zin wijf, out 36 jaren”, Bauc van Glins, overleden in 1655. Zij was afkomstig uit Dronrijp en het echtpaar heeft daar ook gewoond, terwijl de broer Johan, overleden in 1672, op Sassinga resideerde. Johan had echter geen kinderen en daarom kwam zijn nicht Doutsen, een dochter van Binnert en Bauc op Sassinga. Zij was gehuwd met Sjuick Aeblinga van Humalda en na hun dood was jhr. F.B. Aeblinga Glins van Humalda eigenaar.

In het begin van de 19e eeuw behoorde Sassinga aan de Van Eysinga-familie. Het oude slot was toen echter al veranderd in een boerderij en verhuurd.

Trouwens dit laatste was in 1728 al het geval. In die tijd heeft er volgens de „Stads- en Dorpskroniek” gewoond (1723) een freule

Sophia Amelia Maria van Ockinga, die R.K. was.

Deze familie woonde oorspronkelijk te Burgwerd en freule Sophia is bij fakkellicht in de Burgwerder kerk begraven.

Bij de stins was een bos, dat echter in het laatst van de 18e eeuw is verdwenen. In 1793 werden nog 100 zware iepen en abelen verkocht.

Hilbrand Rintjes woonde toen op de reeds tot boerderij getransformeerde stins. Zijn opvolger als huurder was Jan Douwes, die zich misschien naar het bos Bosschma heeft genoemd. Hij was met Ytje Rintjes gehuwd en dus met de vorige bewoners verwant. Als bijzonderheid kan nu worden vermeld dat van 1798-1958, dus 160 jaar lang het geslacht Bosschma op Sassinga heeft gewoond, n.l. Jan Douwes Bosschma (1798-1816), Anne Bosschma tot 1866, Ruurd Bosschma tot 1907 en Jetze Bosschma tot 1958. De laatste woonde tot zijn overlijden te Sneek, waarmee de band Sassinga-Bosschma is verbroken. De tegenwoordige bewoner is de heer P. Heeg.

Op de homeye-palen wordt de naam Sassinga nog bewaard, al staat de tegenwoordige boerderij niet meer op de oude plaats. De boerderij op het oude stee is in augustus 1914 afgebrand. De nieuwe boerderij is aan de weg naar Spijk gebouwd, iets oostelijker dus. De poort van de oude stins is toen ook afgebroken en de terp is afgegraven. De boerderij behoort thans aan de familie Bothenius Lohman.

ITENS:

Predikanten:

Hennaard, Itens en Lutkewierum waren, wat de dienst des Woords betrof, tot 1600 gecombineerd. De laatste dominee, die alle drie dorpen geestelijk verzorgde, was dr. Joh. Juonis. Hij kwam in 1598 en stierf reeds in 1600. Na z'n dood ging Hennaard bij andere gemeenten hospiteren en Itens en Lutkewierum beriepen elk een eigen predikant.

Reeds in 1601 slaagde Itens er in, om een bewoner voor de pastorie te vinden. Het was ds. Joh. Waelwijk, misschien een zoon van de overleden Joh. Juonis, zo zegt Romijn. Zijn opvolgers waren Joh. Petri Hichtumannus (1606-1609), over wiens geboorteplaats wij dus niet in het onzekere verkeren en Bern. Schotanus (1610-1622), een dominee uit het zo bekende Schotanus-geslacht. Na zijn vertrek is er drie jaar geruzied over de wettigheid van een beroep, tot in 1625 de prov.

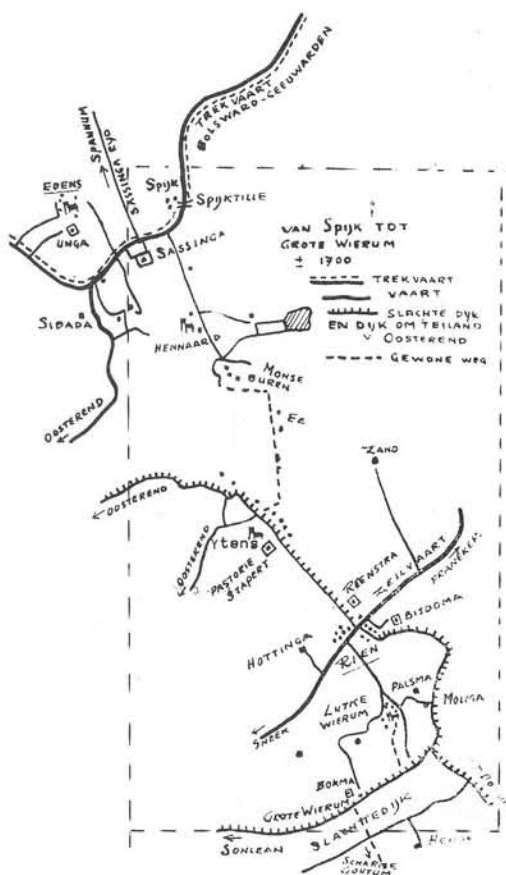
De Ned. Hervormde Kerk van Itens werd gebouwd in 1805. Bij restauraties in 1878 en 1978 werd het interieur ingrijpend gewijzigd, resp. in oude stijl herschapen.

Interieur Ned. Herv. Kerk te Itens na de restauratie van 1978.

Theod. Burenstins „wijdde” de nieuwe of vernieuwde kerk in 1771 met een preek over 2 Kron. 5 : 41 en 42 in. Hij stond van 1765-1780 te Itens en is er in laatstgenoemd jaar overleden. Dan komen ds. Eeuwe Nauta (1782-1783), die later zovele jaren in Spannum en Edens is geweest en ds. Dom. Cannegieter (1783-1787). Ds. Sibr. Teller stond maar even 56 jaar te Itens. Hij kwam in 1787 en qinq in 1843 met emeritaat. Als emeritus heeft hij „plechtig Hennaard met Itens verenigd”. Dat was nog in hetzelfde jaar, dat hij emeritus was geworden.

zeer levendig en bij verkiezingen scheelde het soms maar één stem. Doordat voor de kerkeraad Hennaard en Itens samen stemden, hadden de rechtzinnigen lange een kleine meerderheid, zodat dominee en kerkeraad orthodox waren, maar waar de kerkvoogden gescheiden waren, had Itens altijd een vrijzinnige kerkvoogdij, die er steeds voor zorgde, dat b.v. de huurders van de kerkeplaatsen uitgesproken vrijzinnig waren. In de advertenties werd daar in het verleden de nadruk op gelegd. Ook bij vestiging in het dorp hadden zij een vinger in de pap. Deze verhoudingen hebben er ook toe geleid, dat na het vertrek van ds. Hokwerda de vacature niet kon worden vervuld.

23

RIEN:

Andere huizen en geslachten

Te Rien heeft gestaan het slot van de familie Rheen, Van Rheen of Theo Rheen. Uit de naam Thoe (te) Rheen maakt A. Algra op, dat de dorpsnaam ouder is dan die van de familie, die indertijd in deze buurtschap zijn woning had. In het begin van de 15e eeuw komt overigens de familienaam al voor en wordt er gesproken van Lolcke Hessels Rheen.

In 1511 komt in het Register van Aanhang een achterkleinzoon Hessel Lolckes voor, die 84 pondemaat gebruikte.

De familie is later min of meer „verburgerlijkt” zo wordt er gezegd en men vindt het nakroost overal verspreid b.v. in Sneek, Harlingen, Wirdum en zelfs tot in Indië. Het „van” of „thoe” is korthedshalve weggelaten en ook schijnt het, dat sommige leden van dit geslacht er maar Reenstra of Rienstra van

hebben gemaakt.

In 1640 woonde nog een Hetto van Rheen te Rien, die twee zoons had, welke beiden R.K. Priester zijn geworden. In 1738 woonde in Sneek een apotheker Rheen, die ook R.K. was. Een deel der Rheens is dus blijkbaar R.K. gebleven. Maar er komen ook predikanten voor met de naam Rheen.

Er is later op de plaats, waar eens het Rheen-huis stond een boerderij gekomen. Op de homeye-palen stond „Reenstra”. De laatste bewoner was Rinke de Jong en een 60 jaar geleden is de boerderij afgebroken en is de terp afdgegraven. De „grêft” maakte vroeger nog al indruk, want het was een kunststuk om daar met de pols overheen te komen.

Bisdoma is een boerderij vlak bij Rien, bewoond door de fam. A. Boschma (voorheen M. Kingma).

Het hartje van Rien anno 1980

Rien omstreeks 1935

LUTKEWIERUM

De tegenwoordige kerk van Lutkewierum dateert van 1557. Voor die tijd stond er ook al een kerk, die evenals de nieuwe gewijd was aan de H. Gertrudis, zoals blijkt uit het opschrift op de oude klok, die van 1516 dateert.

Toen de Reformatie had gezegevierd moesten combinaties van dorpen het vaak met één herder en leraar stellen. Zo hadden Hennaard, Itens en Lutkewierum voor 1600 samen één predikant en omstreeks 1580 werd zelfs de hele grietenij bediend door één herder, ds. Martinus Laurman te Oosterend, volgens de overlevering een broer van de Munsterse bisschop. Hij was althans wel uit het Munsterse afkomstig. De Staten bepaalden later, dat Wommels en Oosterend ieder een eigen predikant dienden te onderhouden en dat voor de rest de dorpen leentje-buur bij deze grote gemeenten moesten spelen of in combinatie met elkaar een dominee dienden te beroepen. Dit laatste is geschied

door Hennaard, Itens en Lutkewierum. Enthousiast waren verschillende gemeenten niet, als het om beroepen ging.

In deze tijd was er in Lutkewierum ook een man, die niet met de afscheiding meeding, maar die toch een grote invloed had in Rien en omstreken. Het was Pieter Oeges Garda. Hij was kuiper van zijn beroep. Opmerkelijk is, dat ook een (afgescheiden) kuiper te Tirns in dezelfde tijd een algemeen bekend en geliefd geestelijk leidsman was.

Lutkewierum is zeer lang een vrijzinnige gemeente geweest. Momenteel is het karakter meer „gemengd”. Niet ieder was met de „liberale” prediking tevreden en een 70 jaar geleden kerkte dan ook al een deel van de hervormden van Rien te Itens. Er gingen in die tijd meer naar ds. Hokwerda dan langs het binnenpaadje naar Lutkewierum. Ook in de vorige eeuw zocht men zijn toevlucht wel elders, b.v. te Scharnegoutum bij de afgescheidenen. Ds. Balhuizen heeft ook in Rien

1980. Ned. Hervormde Kerk te Lutkewierum, gewijd aan de Heilige Gertrudis.

gecatechiseerd en geëvangeliiseerd. Veel aanhangers had de chr. geref. kerk (later de geref. kerk) echter niet in de vier dorpen. Die van Itens en Hennaard en later ook van Rien kerken te Oosterend, die van Lutkewierum te Scharnegoutum.

Tegenwoordige toestand

De laatste predikant, die Lutkewierum voor zich alleen had, is in 1927 vertrokken en sedert dien is de vacature niet weer vervuld. Financieel was men daartoe niet bij machte. Er is tegenwoordig elke zondag wel dienst. De beurten worden vervuld door ringdominee's, waarbij de predikant van Scharnegoutum hulp verleent, ook wat het pastorale werk betreft.

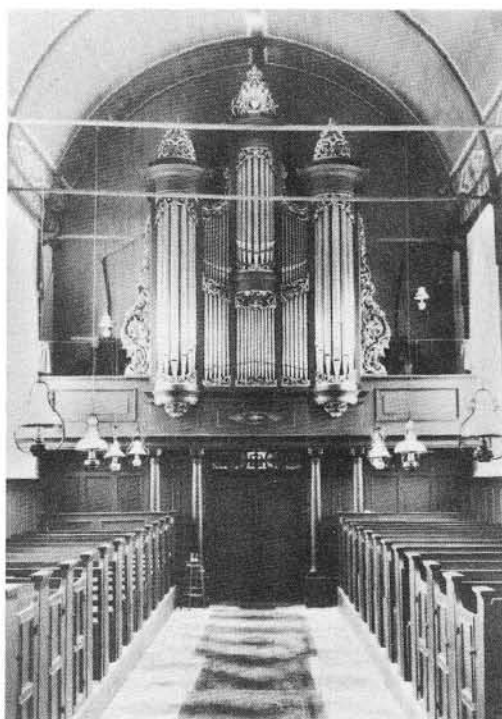
Na het vertrek van ds. Hokwerda uit Itens in 1923 is ook deze gemeente steeds vacant geweest. De kerk was niet arm, maar de vrijzinnige kerkvoogdij had steeds de orthodoxe dominee een laag tractement gegeven en weigerde aan de normen voor de predikantsalarissen te voldoen, die door de Syno-

de waren vastgesteld en zo kon er geen nieuwe dominee worden beroepen. Aan deze vacature is in zekere zin op 10 november 1958 een einde gekomen door een noodoplossing. Twee predikanten gingen pastorale bijstand verlenen, van elke richting of modaliteit één, n.l. ds. Carstens van Spannum en ds. Brink van IJsbrechtum. Zij moesten te Itens preken, catechiseren en het huis- en ziekenbezoek verrichten. De kerkenorde opende de mogelijkheid voor een dergelijke oplossing.

De gecombineerde gemeente Itens-Hennaard telt ongeveer 150 leden., die van Lutkewierum ongeveer hetzelfde aantal.

Sedert 1976 heeft Itens-Hennaard een pastoraal verband met de hervormde gemeente van Oosterend. De predikant die door beide gemeenten in 1978 werd beroepen is Ds. W.P. v.d. Hoeven.

Zoals gezegd kent Lutkewierum al langer een dergelijk verband met Scharnegoutum. De huidige predikant is sinds kort Ds. v.d. Zee.

Interieur Ned. Herv. Kerk te Lutkewierum

Bij de samenstelling van dit artikel over de vier dorpen werd een schat van informatie verkregen uit de artikelen-serie over dorpen in Friesland door A. Algra (Moethoen) in het „Friesch Dagblad” van nov./dec. 1958.

Henk Deinum
Itens

De periode na het vertrek van ds. Hokwerda:

1923: Beide foto's laten meester en mevr. Haantjes en meester E. Strikwerda zien met een groep kinderen. In 1922 is het zevende leerjaar ingesteld en het aantal kinderen belooft hier 49.

BOVENSTE FOTO: voorste rij v.l.n.r., Hans, Henny en Janneke Haantjes en even verder op knieën: Pietsie Haantjes, Dirkje Boersma en Jetze Haantjes. Naast meester Strikwerda: Yme, Anne en Jetske Hoekstra. Naast meester Haantjes: Siementje Kingma, (met matrozenkraag) Jacob Klijsma en (schuin daarachter) Arendje Klijsma.

ONDERSTE FOTO: Bovenste rij tweede naast mevr. Haantjes: Jan van Beem en daarvoor met witte schort: Teatske van Gosliga en (met strik) Baukje Sierksma. Achter meisje met witte jurk: Marten Stilma en daarnaast Sjoerdje Stilma.

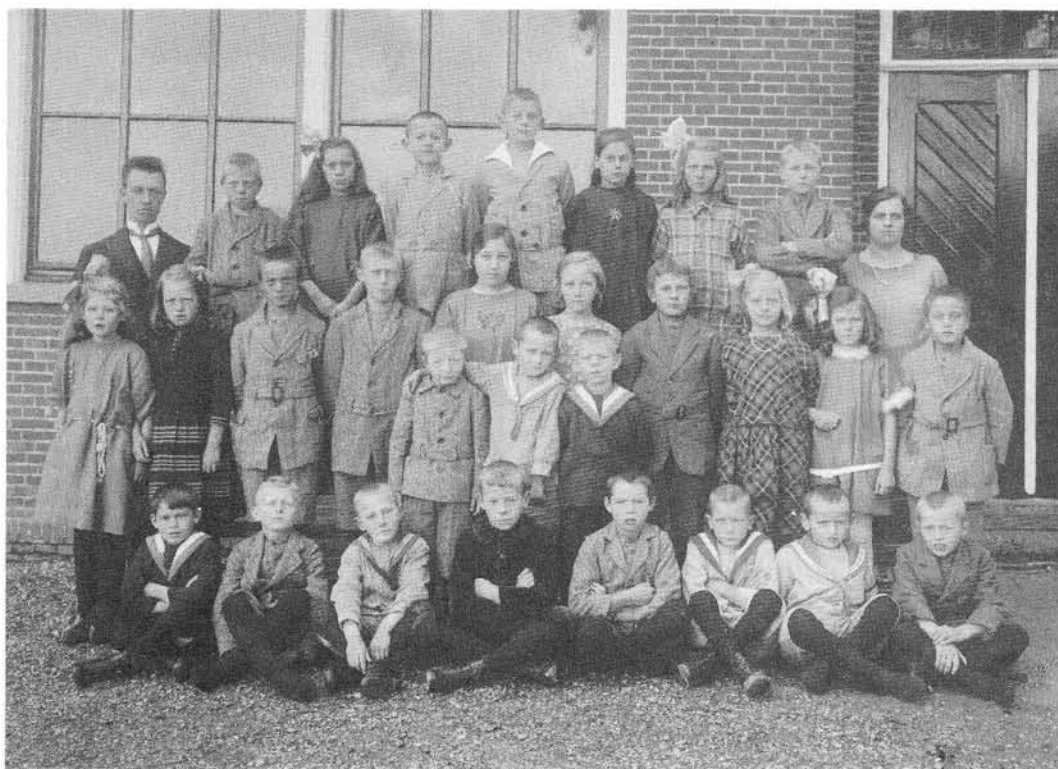

1923: Bestuur en personeel tijdens een schoolreisje naar Oranjewoud.

Bovenste rij: P. Boersma en echtg., J. Boschma en echtg., O. Sierksma en echtg., mevr. en meester Haantjes.
Zittend: W. Terpstra-Huisman, T. van Gosliga-Faber, A. v.d. Weide- de Leeuw, mej. A.Feenstra, mevr.
Bootsma-Leenstra en mej. B. Lanting.

1923: Meester Haantjes en Mej. A. Feenstra met hun schare tijdens een reisje naar Oranjewoud.

1925: Meester E. Strikwerda en Mej. A. Feenstra met de 28 kinderen die de school toen telde.

Op de bovenste rij van links naar rechts: meester E. Strikwerda, Karst Bottema, Dirkje Boersma, Jan van Beem, Willem Hoekstra, Anna Alberda, Boukje Sierksma, Piet Lemstra en juffrouw Feenstra.

Tweede rij: Lucretia Stremmer, Anne Mulder, Arjen de Jong, Dirk Lemstra, Tjerkje Bootsma, Sjoerdje Stilma, Jelle Hobma, Anna Hoekstra, Teatske van Gosliga en Hielke de Jong. In het midden staand: Jan Y. Hofstra, Abraham van Beem en Sjoerd Boersma.

Zittend: Jan Boersma, Eede Lemstra, Johannes Hobma, Sibbele Lanting, Johannes Boersma, Tjibbe Pebesma, Dirk van Beem en Anne Hiemstra.

Een oud-leerling vertelt . . .

Mijn schoolperiode voltrok zich tusschen 1920 en 1930 in de oude lagere school te Itens, het eerste gebouw, dat met geld van hen die zich schaarden achter de school met de Bijbel was bijeen gebracht. Toen ik als verlegen jongetje ook naar school moest, was dat voor mij geen pretje. De kleuterschool was er ter plaatse niet, dus het was maar moeilijk wennen. In het dorp zelf kwamen we niet, we woonden buiten, dus weinig contact met de kinderen uit Itens. De eerste jaren waren voor mij ook geen pretje: het leren vlotte niet erg. In de 4de klas begon dit te veranderen en werd dit steeds beter.

Toen zes klassen waren doorlopen ben ik in de zomermaanden van school gegaan, om op het land te werken. Maar in het najaar werd de schooltijd nog tot april hervat.

En toen was het gebeurd met de lagere schooltijd, en lag daar het leven voor je, om je zelf te handhaven. Dit is zo even een terugblik over de jaren die voorbij zijn gegaan.

En dan nu enkele indrukken over deze jaren. Als je als oudere daar tegen aankijkt, dan is er veel veranderd, maar er is ook iets gebleven, van vroeger jaren. Toen was verder studeren maar voor weinigen in 't vooruitzicht gesteld en was dat iets om goed je best voor te doen. Nu is dit een moeten, en voor enkelen een vervelende zaak.

Toen we in de eerste klas kwamen, was onze eerste meester E. Strikwerda. Deze bleef niet lang meer, en werd vervangen door Juffr. Feenstra, afkomstig uit IJlst. Dit was een Juffr. die goed les gaf maar erg streng was. Maar ik herinner me nog een minder goede eigenschap van haar: ze was zeer oplopend, erg driftig. Je moest het direct begrijpen. Eén van mijn beide broers kwam dan ook dikwijls thuis met een litteken aan zijn arm. Het is gebeurd, dat Juffr. moest les geven in de hogere klassen, omdat meester Haantjes enkele dagen naar Valkenburg moest om les te geven. En toen was het raak: Juffr. heeft zwaar moeten ploeteren om deze dagen alles in goede orde tot een einde te brengen.

Meester Haantjes was één van de witte raven in de onderwijswereld. Later zijn 2 van zijn

zoons nog Professor geworden. In de 4de klas, dus in het eerste jaar, ging meester Haantjes naar Valkenburg bij Leiden. Als Hoofd werd toen benoemd de heer Strikwerda, die eerder onderwijzer was geweest aan de lagere school. Meester Strikwerda is dit gebleven tot zijn dood, in 1931.

Bij deze onderwijzer hebben wij dan de 3 à 4 jaar onderwijs voor ons verdere leven mee gekregen. Als deze onderwijzer nu nog had geleefd had hij zeker gezegd: „Dat had ik nooit gedacht”. Zijn stelling was, om de kinderen klaar te maken voor het zich te kunnen handhaven in een leven, gebaseerd op de lagere regionen, zoals het toen was bij de boer en wat daarmee verwant was. Het was in die tijd maar een kleine groep, die naar de Mulo ging, of iets dergelijks. Wat voor mij nu op dit ogenblik nog van grote waarde is, is de weg die hij ons wees op bijbelsche grondslag. Dit is iets dat, als je het goed in je op hebt genomen, en het nog geregeld in herinnering houdt, nooit weer vervaagt. Dat ook de onderwijzers van vandaag dit steeds voor ogen mogen houden.

Tot de eerste bestuursleden behoorde mijn grootvader D. Kuipers. Deze lijn heeft zich verder voortgezet via mijn vader R. van Beem en later ondergetekende en mijn broer Kl. van Beem.

Het eerste werk van de eerste bestuursleden was een nieuwe school te stichten, wat ook is gebeurd; later is de nieuwe school, weer door een der leerlingen van deze school in gebruik genomen: Zo wordt de geschiedenis geschreven door de tijden heen, met z'n diepte- en hoogtepunten. Dat is de geschiedenis ook van deze school.

Als dan op deze dag nog eens een terugblik wordt gegeven, is dit een zeer belangrijke zaak. Ik zou hen die dit voorbereid hebben dank willen brengen om dit te doen, opdat de opzet van het begin, en wat zich hier verder plaatselijk heeft voltrokken, niet vergeten wordt.

Hierbij wil ik dan ook de wens doen, dat wat eens door de eerste 15 leden tot inzet is geweest, nooit verloren mag gaan en dit blijven mag tot in lengte van jaren.

J.W. van Beem Oosterend

Meester E. Strikwerda † 1931

1928: Boottocht tijdens een schoolreis met bestuur en ouders. De school telt dan één leerkracht.

1930: Meester Strikwerda en meester S. Brouwer op het plein voor de school, die toen weer 41 kinderen telde.

± 1932: De jonge mannenvereniging met midden in de voorste rij meester H. Twerda en op de achterste rij de derde van links meester B. de Ringh.

De school bestaat 25 jaar: (1932)

Uit de notulen:

1907 1 april 1932
Herdenkkingsdag van het vijfen twintig-
jarig bestaan der Chr. School te Ytens.
Nadat des middags feest was gehouden met de
schoolgaande kinderen. Vende de Voorzitter de
heer J. Boschna, des avonds of nuur in de
Chr. School te Ytens, een samenrijn, dat toe-
gankelijk, en ook benocht was door leden
oud leerlingen, en eenigge genoodigden, waaronder
we opmerkten oud personeel, oude bestuursleden
waaronder waren die de oprichting hadden mee-
gemaakt, en het Hoofd, en een bestuurslid van
de Tuntewereeniging vorderend, de school was
toten alle hoeken bened.

Nadat genongen was van Psalm 138 vers 1
ging de Voorzitter voor in gebed,

Spak daarna een Vreningswoord, waarin
hij ook allen welkom aan dese plaats
heette, en in het bijzonder de spreker van
dese avond, den Wleerwaarden Heer Ds
O. Bokwerda, die daarna een gedachtenis
rede spak, naar aanleiding van wat we
lenen, in de Profecieën van Habakuk; daar
van het 3 Hoofdstuk, het 18 vers, de woorden
Hoo hal ik nogdau in den Heere van,

reunigde gezinsingen, ik zal mij verheugen in
de God zijner heils. Hierna wordt door de
secretaris J. J. Boersma een kleine schema
gegeven over de Orisctioing, en over de vervolgen
vijfen twintig jaar. Nu wordt aan de aan-
wenzigen gelegenheid gegeven, om iets te berde
te brengen, hier werd gaarne gehoor aan ge-
geven, een rij van spreken volgde, oud personeel,
en oud Bestuursleden, en ook oud leerlingen
hadden wat te vertellen, en allen drongen er op
aan, wanneer de school nog eens in moeilijkheden
kwam, ondan het oog naar boven te richten
waar alleen de ware hulp is te verwachten,
en verder werden de beste wensen uitgespro-
ken voor de vereeniging.

Ok de sangstukjes die door enkele oud
leerlingen, onder leiding van den Voorzitter,
werden gegeven, vielen best in de smaak.
Onder tusken werden we getrakteert op
melk en koek.

Too was het al na het middernachtelijk
uur geworden, toen de Voorzitter na nog een
ieder dank te hebben gebracht, den ver-
gadering sloot met de Loden ringen van
Genang 180 vers 1, waarna Ds O. Hokwerda
ons voering in dankgebed, en een ieder
welvoldaan naar huis keerde.

J. J. Boersma
J. J. Boersma

Hwat oantinkens út myn skoallejierren yn Itens ...

Myn earste skoaldei heucht my noch bêst, 't wie yn 1938. It skoaljier bigong destiids op 1 maeije. Yn 'e iene hân in griffeldoaze, yn 'e oare in pûde mei „kattetongen” om der fan to traktearjen, sa reizge ik der hinne.

Ik kaem op 'e foarste bank to sitten en wy, de nije learlingen, krigen in lei en griffel. Master luts der mei in liniael rigels op en wy moasten skeane streekjes sette, moai tusken de rigels yn. Neist de gewoane lesûren kaem foar de famkes 2 of 3 kear yn 'e wike dan noch in ûre hantwurkjen. Yn 'e earste klasse wie soks net forplichte, mar ús mem tocht: ik moast der fuort mar hinne.

Myn measte skoaljierren foelen yn 'e 2de wrâldkriich. As wy dan ek in skoalreiske hiene, koe dat net mei in bus. Wy gongen mei hynder en wein nei Gaasterlân. De wein siet in foech stek om, dêr't planken op leinen. Dêr sieten wy dan op, de greaten efter, de lytsen foar oan en 2 hynders der foar.

Feike Boschma hie destiids in great brún hynder dat troch in dei altyd foar de molkweinen roun. Dat wie der meastentiids ek by. It koe tige rinne en hie dan ek de tapaslike namme fan „Snel”.

Wy wiene op sa'n iepen wein fansels tige ôfhinklik fan 't waer. Sadwaende ha wy âlde Antsje, dat wie Marie Terpstra har beppe, har paraplu ris mei hawn om't it yn Rien al bigong to reinen.

De lêste oarlochswinter waerd it skoalgean net folle. Ien dei yn 'e wike gongen wy mar hinne, soms mar in healen ien, om't der sa'n krapte fan branje wie. Om sa min mooglik waermte to forliezen wie de kachel efter út it lokaal helle en foare by de ruten set. In lange piip hong dwers troch it lokaal nei de skoarstien, dy joech op sa'n manier noch hiel hwat waermte ôf.

A. Zaadstra-Kuipers
Rien

WITTE JO NOCH WOL

dat master De Ringh by it Eastereinder korps wie en de hoarn ek wolris yn skoalle brûkte om ús ferskes te learen foar it krystfeest?

dat Wiebe Terpstra en Johan Hobma de krystbeam altyd optúchden en de jûns fan it krystfeest as „brandwacht” fungearden?

dat der út foarsoarch altyd in pear amers mei wetter klear stiene?

dat yn it grutte lokaal foar de ûnderste glêzen tichte kleedsjes hongen en as wy puntsje slypje moasten, wy besochten dêr troch te kypjen, mar master dat út noch yn net lije woe?

dat yn maaie 1945, doe't Dirk van Beem en Reinskje de Boer trouwen dy kleedsjes allegear iepen kamen om't it wat oars as oars wie? Hja wiene ntl. yn Fryske klaaiing op 'e krompanelen sjees en dat woe master ús net ûnthâlde.

1948: Skoallereiske mei de L.A.B.-bus nei Paterswolde; Master B. van der Meer en syn frou, B. Bootsma, master D. Wijnia, R. van Beem en Juff. Heslinga mei 36 bern derop út.

Kinne
jo
josels
noch
fine . . . ?

Of . . .
wiene
jo
hjir
net by?

1948: Master Tj. Lanting mei de leechste klassen op 'e stoepe foar de skoalle.

WITTE JO NOCH WOL

dat as master syn horloazje stikken wie, hy de wekker meinaam nei skoalle?

dat wy beslist net witte mochten hoe let it wie en dêrom de wekker efterst-foar yn 't finsterbank stie?

... de kâns is grut, dat jo hjirby steane ...

1951: Master van der Meer en master D. Wijnia foar de âlde skoalle mei 38 bern.

1953: De masters binne ek hjir de hearen Van der Meer en Wijnia, nou mei 39 bern.

1954: De nije kollega fan master Van der Meer is master P. van Gorkum; tal bern: 36.

WITTE JO NOCH WOL

dat wy ûnder skoaltiid net nei de W.C. mochten, mar yn 't „Speelkwartier”
yn rigele ús beurt ôfwachten?

dat it glês yn 'e famkes-W.C. opferve wie, mar der in hiel lyts gatsje yn siet,
wer't wy troch seagen?

dat ús dat in fikse draai om 'e earen fan master De Ringh besoarge?

dat master Koopmans mar krekt oer de lessener hinne sjen koe, mar hy lyk-
wols de wyn der goed ûnder hie?

dat der efter de âld skoalle in reinwettersbak stie, dêr't by gleon waar ien fan
de âldste jonges in amerfol wetter útskepte en wy dan ien foar ien út it
mingel drinke mochten?

dat as it s.n. „gerswaar” wie, de gong trochwiet wie, en wy dan oer in planke
rûnen om yn ús lokaal te kommen?

dat de jonges-W.C. dan in swimbad gelyk wie?

dat de leslokalen houten flieren hiene, dy't yn 'e grutte fekânsje yn 'e oalje
set waarden?

dat dyselde s.n. „grutte fakânsje” trije wike duorre en wy sadwaande by 't
lesjaan net oan 'e krapper ein kamen?

dat yn 'e gong lofts en rjochts klompebakken stiene om't, útsein master, net
ien skuon oan 'e fuotten hie?

De âlde skoalle om 1955 hinne

„De grutte beurt”

S. Wijnia dwaande mei de goaten

Ek foar Lys en Hein
wie der wol wurk

Statuten

en

Huishoudelijk Reglement

van de

Vereniging voor Chr. Onderwijs

GEVESTIGD TE ITENS

Statuten

★

VERENIGING: Vereniging tot stichting en instandhouding van een school voor Christelijk Onderwijs te IJtens, thans genaamd: Vereniging voor Christelijk Onderwijs, gevestigd te IJtens, gemeente Hennaarderadeel. (Gewijzigde statuten.)

Artikel 1.

De vereniging is genaamd: Vereniging voor Christelijk Onderwijs; zij is gevestigd te IJtens, gemeente Hennaarderadeel.

Artikel 2.

De vereniging is aangegaan voor een tijdvak van 29 jaren, aangevangen 11 October 1905. Bij het verstrijken van dit tijdvak is de vereniging wederom aangegaan voor een tijdvak van 29 jaren. Na afloop van laatstbedoeld tijdvak wordt de vereniging opnieuw aangegaan voor een tijdvak van 21 jaren, derhalve eindigend 10 October 1984.

Artikel 3.

De vereniging stelt zich ten doel het stichten en instandhouding van Hervormde scholen in de gemeente Hennaarderadeel.

Artikel 20.

Dit reglement treedt in werking met ingang van de datum, waarop de Koninklijke goedkeuring der in de ledenvergadering van 14 Maart 1955 aangenomen statuten is verkregen.

Aldus vastgesteld in de ledenvergadering van 14 Maart 1955.

Het Bestuur:

B. BOOTSMA, Voorzitter.

J. HOBMA, Vice-voorzitter.

P. BOERSMA, Secretaris.

A. M. WIERSMA, Penningmeester.

M. STILMA.

It is 1955 as de statuten en it reglement fan de skoalferiening hjir en der oanpast wurde oan de tiden fan doe.

Alle leden krigen sa'n nij eksemplaar yn besit.

In krantekop út 1957:

Vrijdag 29 maart 1957

1907 — 1 april — 1957

Christelijke school te Itens
bestaat vijftig jaar

. . . wiene jo der saniis net by, dan no faaks wol . . .

1956: De masters Van der Meer en Van Gorkum mei 43 skoalgeande bern.

1958: Master Van Gorkum is it nije haad en Mej. Deenink de ûnderwizeres; tal bern: 32.

Hoofden der school:

Vanaf de ingebruikname op 1 april 1907 zijn dat achtereenvolgens

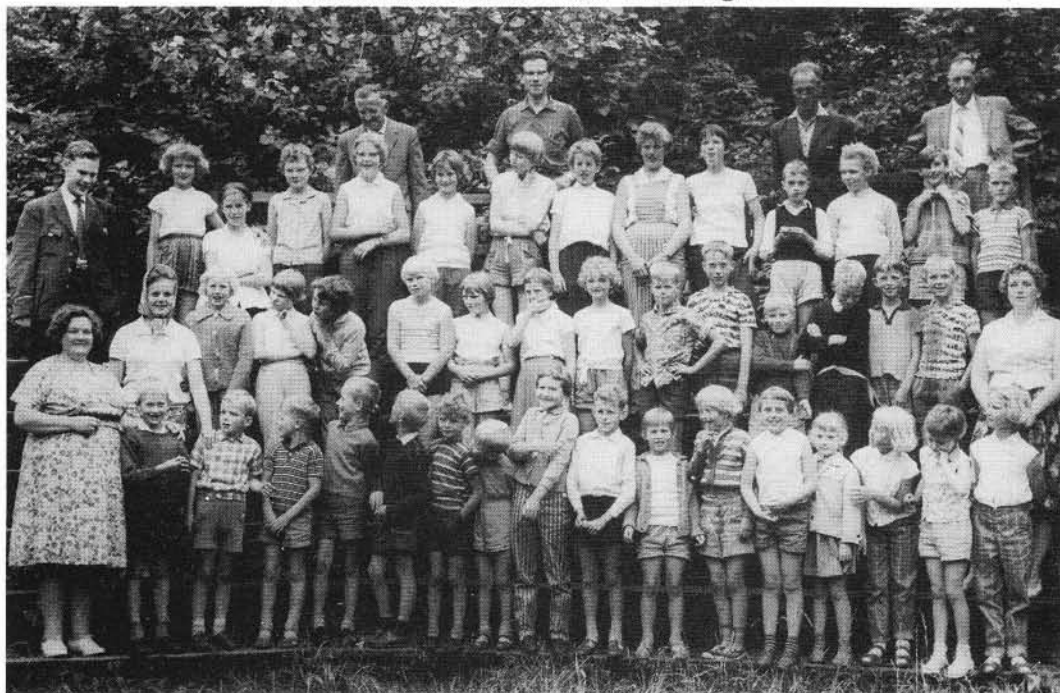
in dienst:	naam:	gekomen van:	vertrokken naar:
1 april '07 – 1 juli 1925: 14 sept.'14 – 1 sept.'15:	H. Haantjes Mej. C. Kuipers	Hoogeveen Itens – tijdelijk i.v.m. mobilisatie Tzummarum	Valkenburg Z.H. Itens
1 juli '25 – mei 1931: mei '31 – 1 aug. '31: 1 aug. '31 – 1 sept. '31:	E. Strikwerda S. Brouwer B. de Ringh	Itens – tijdelijk Itens – tijdelijk Drachten	overleden mei '31 Steenwijkerwold Itens
1 sept. '31 – 1 nov. '34	H. Twerda	Itens	Bakhuizen
1 nov. '34 – 1 sept. '46: 7 sept. '35 – 1 okt. '35	B. de Ringh dhr. Gaastra	tijdelijk, wegens her- halingsoefeningen Borum	Den Helder
1 sept. '46 – 1 jan. '57: 1 jan. '57 – 16 mrt. '57: 16 mrt. '57 – 1 juli '57:	B. v.d. Meer dhr. de Boer D. Wijnia	Bolsward – tijdelijk Nw. Guinea – tijd.	Overzande Z. Bolsward Zwartemeer
1 juli '57 – 1 maart '60:	P. van Gorkum	Itens	Droogham
1 maart '60 – 1 aug. '70:	W. van Beem	Hidaard	Ferwerd
1 aug. '70 – heden:	H. Deinum	Burgwerd	

It ûnderwizend persoaniel fan no:

Ine Willemsma-Wijngaarden (fakûnderwizeres tekstile wurkfoarmen) en ferfangster), Roel Kok en Henk Deinum yn 'e bestjoers- en personielskeamer fan skoalle.

... dit sil de measten noch wol heuge ...

1963: Skoallereiske mei master Van Beem, juffer Van der Pas, in pear leden fan it bestjoer en twa memmen.

1966: De lêste foto foar de âlde skoalle: master van Beem en master D. Willemsma mei 33 bern.

Onderwijzers en onderwijzeressen die aan school verbonden waren vanaf het begin:

(t) = tijdelijk

in dienst:	naam:	gekomen van:	vertrokken naar:
1 mei 1907	L. de Groot	Kollumerzwaag	?
1 juni 1909	Mej. Kuipers	Rozendaal	Dordrecht
14 sept.'14-1 apr.'15 (t)	H. Algra	Rien	Berlikum
1 febr. 1916	Mej. A. de Leeuw	Heerenveen	gehuwd te Itens
1 nov. 1919 (t)	dhr. Walsweer	Nijland	?
1 jan. 1920	E. Strikwerda	Hidaard	Tzummarum
1 juni 1922	Mej. A. Feenstra	IJlst	Indië
1 jan. 1927	de school wordt één-mans		
1 sept. 1927 (t)	S. de Boer, schoolassistent	Spannum	Spannum
1 jan. 1928 (t)	J. v.d. Valk, schoolassistent	Oosterend	Oosterend
1 april 1929	S.J. Brouwer	Joure	Steenwijkerwold
1 mei 1931 (t)	dhr. Bouma	?	?
1 juni 1931 (t)	J. de Haan	Wolsum	Wolsum
1 aug. 1931	B. de Ringh	Sloten	wordt hoofd in Itens
1 nov. 1934	Mej. De Schiffart	Sexbierum	?
1 mei 1936	de school wordt weer éénmans		
(t)	J. Strikwerda, kwekeling	Waaxens	Waaxens
15-30 juli 1937 (t)	dhr. Bangma, kwekeling	?	?
1 aug. 1939 (t)	W. Koopmans, kwekeling	Oosterlittens	Oosterlittens
1 mei 1941	J. Strikwerda	Waaxens	Ossenzijl
16 aug. 1945	K. Ruige	Terschelling	Hoogkerk
1 sept. 1946	Mevr. Y.v.d.Meer-Rudolphie	Burum	Itens
1 okt. 1947	dhr. Hamstra	Dokkum	Triemen-
16 nov. 1964			Westergeest
1 febr. 1948 (t)	Mevr. A. Stilma-Siezenga	Rien	Rien
16 juni 1948	D. Wijnia	Oosterend	Oosterend
10 sept. 1948 (t)	Mevr. Y. v.d. Meer-R.	Itens	Itens
21 sept. 1948 (t)	Tj. Lanting	Tzum	Wommels
14 sept. 1949	D. Wijnia	Oosterend	Nieuw Guinea
1 okt. 1953	P. van Gorkum	Rijperkerk	wordt hoofd in Itens
1 juli 1957	Mej. Deenink	Sneek	Sneek
1 sept. 1958 (t)	Mevr. A. Stilma-S	Rien	Rien
1 okt. 1958	Mej. A. v.d. Wal	Sneek	Harlingen
11 sept. 1961 (t)	Mevr. A. Stilma-S.	Rien	Rien
1 nov. 1961	Mej. J.W. v.d. Pas	Sneek	Sneek
9 mei 1964 (t)	Mevr. A. Stilma-S.	Rien	Rien
1 juli 1964 (t)	Mej. G. de Jong	Goënga	Goënga
	D. Willemsma	Akkrum	militaire dienst
7 dec. 1964 (t)	H. Meijles	Sneek	Sneek
8 sept. 1965 (t)	Mevr. J.W. Schuurmans-	Sneek	Sneek
1 okt. 1965 (t)	Mevr. A. Stilma-S. v.d. Pas	Rien	Rien
29 nov. 1965	D. Willemsma	Akkrum	Stiens
1 mei 1967 (t)	Mevr. A. Stilma-S.	Rien	Rien
1 juni 1967	Mej. S.J. de Jong	Oosterend	Sneek
16 sept. 1969 (t)	Mevr. A. Stilma-S.	Rien	Rien
13 okt. 1969 (t)	Joh. van Tuinen	Gaastmeer	Gaastmeer
1 april 1970	idem	Itens	Kampen
1 sept. 1975	Mej. B. Wijnja	Mantgum	Franeke
1 aug. 1976	R. Kok	Surhuisterveen	

Ut de oantekens:

6 okt. 1961: De foarsitter lit ús witte, dat wy tasizzing hawwe foar de grûn foar in nij skoalhûs.

24 april 1965: It âlde skoalhûs wurdt ferkocht oan J. Rispen fan Hinnaerd.

10 maart 1967: Foar 't lêst âlderjûn op it âlde plak en yn april sil it 60 jier lyn wêze dat ús foargongers har skoalle iepenen.

15 maart 1968: Earste jiergearkomste yn 'e nije skoalle. Us âldste lid R. van Beem hat de reis fan Wommels der foar oer om dizze jûn by te wenjen.

Jierferslach 1975: De bazar is dit jier slagge en hat skjin f 5.000,- opbrocht yn gearwurking mei de frouljusferiening fan Rien-Itens. Wier gjin kleinigheid!

27 desimber 1979: Master Deinum leit de fraach yn 't midden, oft wy ek wat dwaan moatte nou't de skoalle takommend jier 75 jier bestien hat. Neat is neat, en wy beslute dit op 'e ledejûn út te praten.

Mijn herinneringen aan de oude en de nieuwe school in Itens . . .

Mijn eerste herinnering aan de oude school is 't meemaken van een Kerstfeest in 1951, onze dochter zat toen in de 1e klas. Ik vond dat toen een belevens, die twee lokalen helemaal vol, de houten tussenwand eruit en 't ene lokaal vol met kinderen en 't andere vol met ouders en opgroeiende jeugd. Ik ben zelf opgegroeid in Noord-Holland en was op grotere scholen, waar zoiets helemaal niet gebeurde. Maar ik vond het geweldig, wat een sfeer! Iets heel aparts vond ik toen ook de begeleiding bij 't zingen door meester van der Meer op de „harmonica”.

Mijn nadere kennismaking met de oude school begon in 1958 en de volgende jaren, toen ik er als „invalster” vaak heb gewerkt en ook uit **die** jaren herinner ik me een Kerstfeest, 't was in '64 met dezelfde entourage. De meisjes hadden een bijbels A.B.C. geleerd, bij iedere letter moesten ze een rijmpje opzeggen, gebaseerd op een stukje uit de Bijbelse geschiedenis. Op 't laatst werd er een woord van gemaakt en toen kwam er te staan: **De Zaligmaker.** 't Bleef toen even heel stil

en daarna zongen we: „Daar ruist langs de wolken een lieflijke naam”, 't klonk machtig mooi!

En dan herinner ik me eigenlijk alleen nog maar de oude staat waarin het gebouw verkeerde; 't was echt „in z'n oude dag”. O, wat kon het er tochten, van alle kanten! Ik meen dat het op een maandagmorgen was dat 't zo vreselijk hard waaide en we met angst en beven naar de oude ramen keken: zouden ze 't houden? Toen we 's middags weer op school kwamen waren er door enkele bestuursleden stutten tegen de kozijnen gezet, maar uit voorzorg werden we toch maar naar huis gestuurd.

En dan die keer dat op ongeveer 1/3 van 't lokaal een laag stuifsnieuw lag!

Er stond een grote kachel in 't lokaal en ik was helemaal geen goede kachelstookster; als meester van Beem er toen niet voor gezorgd had, was Zwartjan bij mij dikwijls uitgegaan! En dan die grote kieren in de vloer, vandaar die tocht van alle kanten! 't Was mijn gewoonte om vaak door de klas heen te lopen

en soms ging dat ook nogal vrij snel. 't Gebeurde op een keer dat ik onderweg was naar de achterste bank; toen bleef de naaldhak van m'n schoen in zo'n kier steken. Ik kon zo gauw de rem er niet opkrijgen en daardoor tufte juf door op één kous en één schoen, tot grote hilariteit van de kinderen. Ja, 't gebouwtje was wel oud, maar ik heb nu de gelegenheid gehad om 2 oude notulenboeken door te lezen van 1914 t/m 1930 en dan ga je dat oude schooltje toch wel met andere ogen bekijken.

Wat hebben vaak heel eenvoudige mensen veel over gehad voor 't onderhoud en 't reilen en zeilen van die chr. school, veel tijd en veel liefde en dan lachen we nu misschien wel wat om 't soms langdurige gepraat over een verschil van enkele guldens in de begroting van een of andere vertimmering of opknappbeurt van school en schoolhuis, maar 't geld moest ook met dubbeltjes, kwartjes en guldens bij elkaar komen. Er werden soms ook grote afstanden afgelegd om te gaan kollekteren voor de school. De meesten van hen hadden zelf niet veel onderwijs genoten, maar ze wilden **Chr. onderwijs** voor hun eigen kinderen en die van geloofsgenoten en ze hadden er de tijd en een offer voor over. Ook viel me op dat de bestuursvergaderingen altijd 's morgens waren, dit natuurlijk in verband met hun dagindeling.

Uit 't eerste boek trof mij o.a. dat er een meester Algra uit Rien tot tijdelijk onderwijzer werd benoemd „in de kleine school” met een salaris van f 10,- per week; dat was voor die tijd een heel bedrag! Ik ben zelf n.l. in de krisisjaren in 1935 als kwekeling met akte begonnen met een salaris van f 15,- per maand!

In het andere boek trof me vooral wat er beleefd werd op school in de tijd dat meester Strikwerda er hoofd was, een oom van mijn man maar voor mij een onbekende, omdat hij jong gestorven is. Velen van U herinneren zich hem natuurlijk nog wel, 't moet een bijzondere meester geweest zijn en heel apart was ook dat hij als leerling, onderwijzer en hoofdonderwijzer in de school is geweest. En toen kwam dan de dag in 1967 dat we konden zeggen: „Dag oude school, hoera voor de nieuwe!” Ik liep samen met mevr. Y.

v.d. Meer-Rudolphi door 't gebouw heen en wij zeiden tegen elkaar: „hier zou ik best nog eens voor de klas willen staan, dat moet een genot zijn”, niet te weten dat dit later voor mij nog heel wat keren zou gebeuren. En 't was een genot, wat een licht en wat een ruimte en geen tocht meer en je schoen kon niet meer blijven steken! Natuurlijk was 't niet altijd even leuk, je trof lieve, makkelijke kinderen, maar ook minder makkelijke en zelfs moeilijke kinderen, maar als je die dan eens na schooltijd apart had, konden zij toch soms ook zo heel lief zijn.

Ze vonden mij geloof ik wel een strenge juffrouw, maar aan 't eind van de dag was er dan meestal de beloning: even voorlezen uit: „In de straat van Jantje”, een geliefd verhaal bij de kinderen. Er kwamen o.a. een meneer en mevrouw Pot in voor en voor een paar kinderen ben ik dan ook „Juffrouw Pot” gebleven.

Ik had de kinderen eens 't volgende lied geleerd:

Komt laat ons vrolijk zingen tot God
die alles geeft,
Die bomen, vruchten, vogels uit niet
geschapen heeft.
Met nevels als een sluier die groene
aarde tooit
En dauw als vreugdeparels over de
velden strooit.

Die heuvels schiep en dalen waar Hij
de aard' betrad;
Die zon en maan en sterren ten licht
gaf op ons pad.
Looft Hem dan die de mensen tot
vreugd geschapen heeft
En die ons onze schulden om Jezus'
wil vergeeft.

Er zijn nu erg mooie kinderliedjes gemaakt, o.a. door Hanna Lam en dit lied doet misschien wat ouderwets aan, maar 't had een mooie melodie en de kinderen zongen het graag en enthousiast. Dit blijkt wel uit een opmerking van een jongetje uit de 2e klas: „Juffer, ik fyn sokke ferskes **folle** moaier as: Altijd is Kortjakje ziek! Zijn keus zal nu wel naar iets anders uitgaan, maar ik vond dat toen een prachtige opmerking. Ja, een mooi vak dat onderwijzerees zijn.

Tot besluit nog dit: er wordt tegenwoordig vaak gedacht of gezegd: „Is er nog wel een toekomst voor de kleine Chr. schooltjes” of „hoe lang nog?” Ik weet het niet, maar de voorouders uit onze omgeving lieten in de muur van de oude school een steen metselen met daarop hun leus: „De Here is mijn banier” (Exodus 17:15). Onder dát vaandel durfden zij het aan.

Ik hoop dat er in de toekomst nog bestuursleden, onderwyzend personeel en ouders zullen zijn die dat ook aandurven, ook al moet er voor „gevochten” worden.

En daarom wens ik onze Chr. school in Itens voor de toekomst van harte „Veel heil en zegen toe”.

Rien

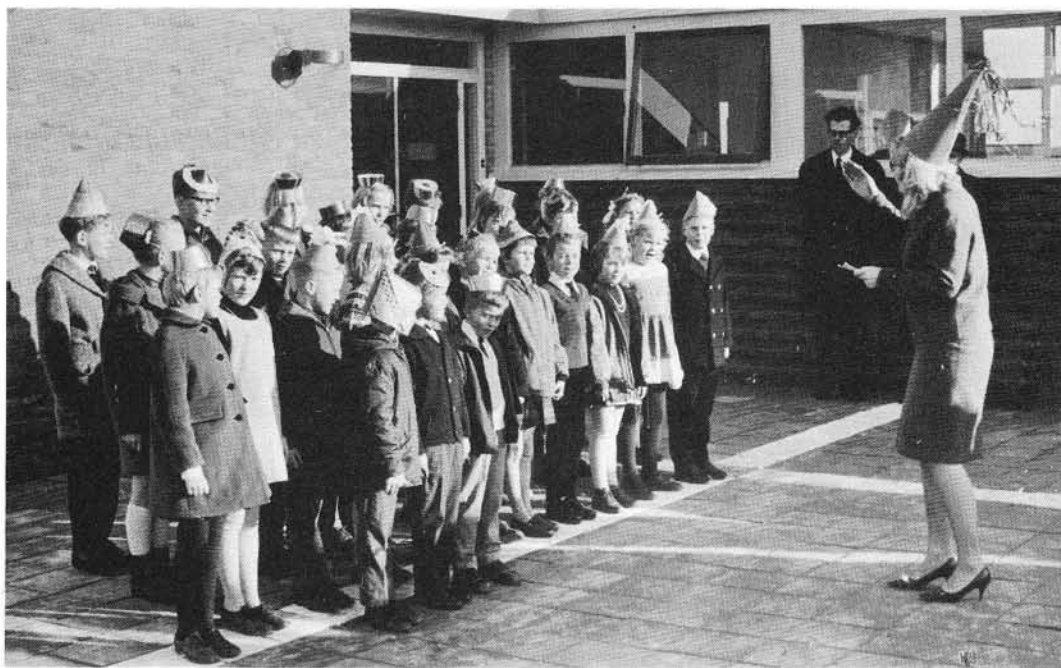
A. Stilma-Siezenga

Nieuwe CVO-school in Itens geopend

uit de L.C.
van 29 nov. 1967

Na lange jaren van wachten is gistermiddag één van de vurigste wensen van Itens in vervulling gegaan. De nieuwe christelijke school kon in gebruik worden genomen. Het is een pracht van een gebouwtje geworden en het is dan ook geen wonder, dat zowel het onderwyzend personeel (de heer W. van Beem en mej. S.J. de Jong) als ook de 29 leerlingen gistermiddag bijzonder in hun schik waren. De opening werd verricht door de burgemeester van Hennaarde-radeel, de heer R. Alta.

„Zeg ken jij de nieuwe school, de nieuwe school van Itens . . . ?”, zongen gistermiddag de leerlingetjes, nadat ze al eerder in enkele versjes de oude school hadden 'afgekraakt'. De 12-jarige Minke Boschma bood vervolgens de sleutel aan burgemeester Alta aan, zodat de voordeur kon worden ontsloten van het nieuwe schoolgebouw, dat twee ruime en lichte lokalen bevat, een bestuurskamer, een bergkamer voor lesmateriaal, een onderzoekkamertje voor de schoolarts en de nodige toiletgroepen. De school, een ontwerp van architect Henk Eldering te Leeuwarden,

28 novimber 1967: Master van Beem en juff. S. van der Meer mei de bern by it iepenjen fan de nije skoalle.

is gebouwd door de Fa. Wiersma te IJlst. In Wommels zijn nog een tweetal nieuwe lagere scholen in aanbouw, een 2-klassige o.l.-school en een 4-klassige CNS-school. De oude school in Itens dateert van 1906. De eerste steen (waarin de woorden 'De Heer is mijn banier' zijn gebeiteld) werd gelegd op 28 november 1906, dus vandaag precies 61 jaar geleden. De bouwkosten bedroegen toen f 6450,-. De uitvoering was van licht materiaal, zodat deze school na zestig jaar tot de 'krepeergevallen' werd gerekend.

Offers

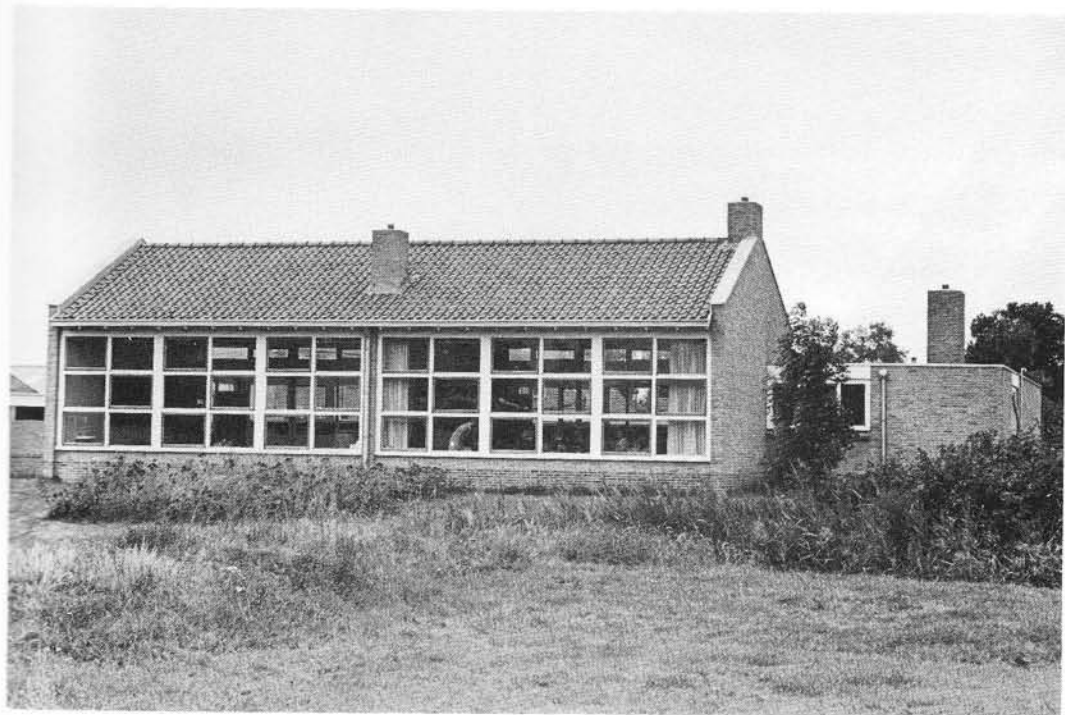
Tijdens de feestelijke bijeenkomst met diverse genodigden in de oude school, memoreerde voorzitter B. Bootsma de grote offers, die men zich indertijd had getroost voor de totstandkoming van de eerste christelijke school. Aan het verkrijgen van de nieuwe school is eveneens een lijdensweg van bijna vijftien jaar voorafgegaan. Pas in 1965 werd vergunning voor de bouw verkregen.

Uiteraard waren er diverse personen, die deze middag hun gelukwensen kwamen aanbieden, waaronder de inspecteur van het

lager onderwijs in de inspectie Sneek, de heer J.P. Unema. Itens noemde hij wel één van de dorpen, die het meest dringend een nieuwe school nodig had. Overigens was hij van mening, dat men niet op de goede weg is om in alle kleine dorpen een schooltje te bouwen. Liever zag hij de krachten samengebundeld in de vorm van een streekschool, zodat ook bijv. de bouw van een handenarbeidlokaal en een gymnastieklokaal tot de mogelijkheden behoren.

Burgemeester Alta verschilde in dit opzicht van mening met de heer Unema. Volgens hem zou concentratie in dit opzicht afbreuk doen aan het platteland. De kleine dorpen zouden nog armer worden, vooral ook omdat een onderwijzer een stimulerende kracht kan zijn in een kleine dorpsgemeenschap. 'Hopelijk heeft deze school bestaansrecht', aldus burgemeester Alta, 'en kan men het kind datgene meegeven, wat hij in dit leven nodig heeft'.

Gisteravond werd voor ouders en leden ter gelegenheid van de opening van de nieuwe school een feestelijke bijeenkomst gehouden.

1967: De skoalle oan de noard-east-side

Het handwerken op school door de jaren heen:

Niet altijd was er een onderwijzeres aan school verbonden, die het handwerken voor meisjes voor haar rekening kon nemen. Daarom lijkt het ons zinvol om hier ook de namen te noemen van die „handwerkonderwijzeressen” die aan school werkten als er geen onderwijzeres in de lagere klassen beschikbaar was:

Mevr. Haantjes-Spyksma,
Mevr. A. v.d. Weide-de Leeuw,
Mej. Schilstra,
Mej. T. Heslinga,
Mevr. Y. v.d. Meer-Rudolphie
Mevr. A. Stilma-Siezenga
Mevr. B. Tacoma-Veenstra
Mevr. Y. Willemsma-Wijngaarden

1970: Master van Beem en master J. van Tuinen mei de skoalbern foar skoalle.

WITTE JO NOCH WOL

dat as der in fergadering yn skoalle hâlden waard, de banken (meastal op freed) út it iene lokaal wei, en de fakken leech moasten en dat alles yn 't oare lokaal ûnder it boerd kaam te lizzen?

dat ek yn it lokaal fan de leechste klassen de ûnderste ruten fan motglêd wiene en dizze troch juffer de Schiffart opkleure wiene yn har frije tiid?

In pear hichtepunten út de lêste 25 jier:

- 1955:** Foar it earst wurdt praat oer de needsaak om te kommen ta de bou fan in nije kristlike skoalle yn Itens, om't de âlde wat langer wat mear mankeminten sjen gean lit.
- 1957:** Op 1 april wurdt it fyftich jierrich bestean fan de skoalle op feestlike wize betocht yn de âlde skoalle.
- 1962:** Oan de noardkant fan de Hearedyk lit de skoalleferiening in nij skoalhûs sette.
- 1967:** Op 28 novimber is it einlik sa fier dat de nije skoalle efter it skoalhûs yn gebrûk nommen wurde kin.
- 1967:** Mei yngong fan it nije kursusjier is de skoalle oergien op it twa-talige systeem, werby de bern yn har memmetaal opfongen wurde.
- 1970:** It personiel jout in skoalkrante út ûnder de namme „It Skoalfinster”, dy't fjouwer kear jiers ferskynt.
- 1974:** It skoalhûs wurdt ferboud en nei efteren útwreide.
- 1975:** De âlde oaljekachels ferdwine út de skoalle en wy geane oer op sintrale ferwaarming.
- 1977:** De âlde stuoltsjes en taffeltsjes wurde ferfongen troch nij meubilair.
- 1978:** Wij krije buorlju: op 29 septimber wurdt de nije iepenbiere skoalle efter ús skoallegebou iepene. De nije Mienskipsrûmte is ek foar ús skoalle beskikber.
- 1980:** Us skoalferiening krijt nije statuten en hjit tenei: „Vereniging voor chr. kleuter en basis onderwijs te Itens e.o.”.
- 1980:** **Op 11 oktober is it 75 jier lyn, dat yn in gearkomste fan freonen foar it kristlik ûnderwiis by Ds. Hokwerda yn Itens ús skoalleferiening oprjochte wurdt.**

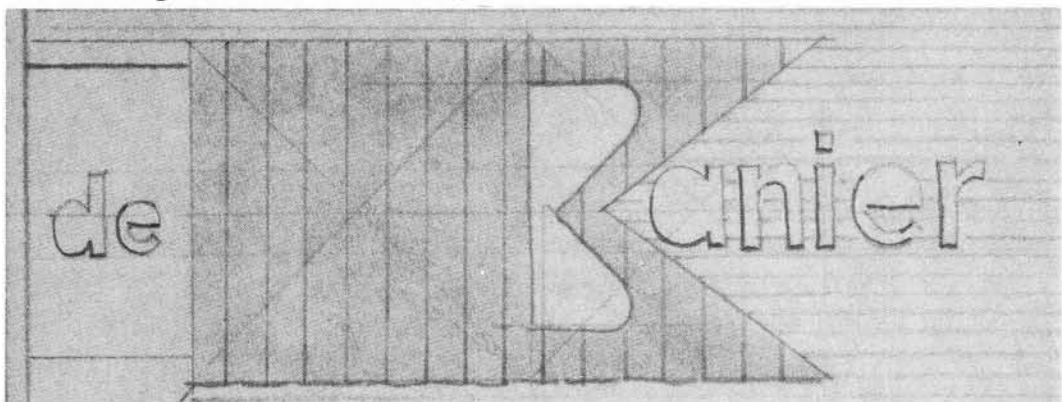
1975. Master H. Deinum en juff. B. Wijnja mei 33 bern neist de skoalle, foardat de „buorlju” kamen.

Naamgeving school:

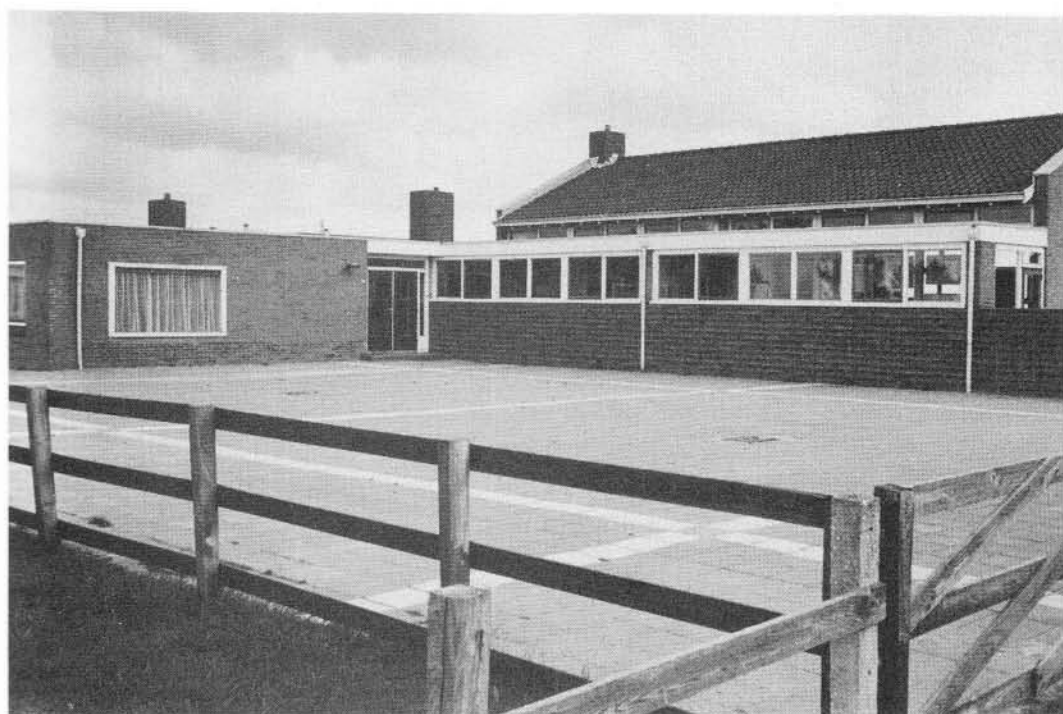
Ter gelegenheid van het 75-jarig jubileum van de chr. schoolvereniging meende het bestuur er goed aan te doen om de school van een enigszins toepasselijke naam te voorzien. Zowel de ouders als de kinderen en oud-leerlingen van school werden in de gelegenheid gesteld om met suggesties te komen.

In één van de vergaderingen van het bestuur werd de volgende naam uitgekozen, welke was ingezonden door twee mensen, die beide nauw bij het chr. onderwijs in Itens betrokken zijn (geweest).

De naam wil verwijzen naar de bijbeltekst op de gevelsteen uit de oude school, die eveneens op 11 oktober een plaatsje (her)kreeg in de hal van de school aan de Itingewei en spreekt daarmee, ook naar de gedachte van de inzenders, voor zich.

De inzenders zijn: Mevr. A. Stilma-Siezenga te Rien
en
H. Deinum te Itens.

It skoallegebou yn 1980

It bestjoer yn 1980:

foar: Atsje de Boer-Buma fan Rien (skriuwster), Ype G. Walstra fan Hinnaard (foarsitter);
 efter: Douwe Willemsma fan Itens (ponghâlder), Wieke Tiemersma-Nijdam fan Hinnaard (alg. adjunkte), Piet
 Koopmans fan Wiuwert (twadde foarsitter).

Het programma, zoals dat eruit ziet tijdens het 75-jarig bestaan van de Chr. Schoolver. te Itens:

- 10.00 uur: Opening feestdag met vlaghijsen bij de school
- 10.15 uur: Onthulling herplaatste gevelsteen in hal school
Onthulling naam van de school
Ballonwedstrijd
- 10.30 uur: **Voor de schoolkinderen:**
Film in de gemeenschapsruimte bij de school
- 11.00 uur: **Voor oud-leerlingen en belangstellenden:**
Klankbeeld „Chr. School Itens 75 jaar” in de ned. hervormde kerk van Itens
- 12.00 uur: **Middagpauze**
- 14.00 uur: **Herdenkingsdienst** in de ned. herv. kerk te Lutkewierum
voorganger: Dr. F. Bloemhof van Rijperkerk
- 15.30 uur: Ontvangst en inschrijving gasten in de school
Receptie (met fototentoonstelling in de zijvleugel)
- 17.30 uur: Einde receptie
- 18.00 uur: Gezamenlijke broodmaaltijd in „It Dielshûs”, 't Bosk te Wommels
- 19.30 uur: Einde broodmaaltijd
- 20.00 uur: Feestavond in de grote zaal van „It Dielshûs”

De jubileumkommissie

1980: Master H. Deinum, juftr. Willemsma en master R. Kok mei de 25 bern foar de skoalle by gelegenheid fan it 75-jierrich jubileum.

De reüny-kommisje 1980

**bestie út de leden fan it skoallebestjoer
en de beide ûnderwizers,**

**en hja waard bystien troch ferskate frij-
willigers út âlders en leden.**

Betinkingsliet – wize: Fryske sang

't Is fiifensântich jier no lyn
dat d' earste stap waard dien:
In kristlike skoalle soe Itens ha
mar dêr behearde wat ta!
In bult krewearjen jûch it al,
de mienskip lyts yn tal;
't betrouwen grut, it stribjen goed,
ja dat betinke wy hjoed.
En dêrom binne wy no bliid
en doare de takomst oan!

De skoalle kaam yn njoggentjensân,
in ink'ling wit 't noch skoan:
de muorren heech, de flier fan hout,
sa waard de skoalle boud.
De bern dy kamen rûnom wei,
guon hien' it brochje mei
Sa brochten hja de dagen troch
mei mear en minder nocht.
Mar dêrom binne wy wol bliid
en doare de takomst oan!

It personiel dat kaam en gong,
bleau koart en ek wol langer;
ek jûch it bernetal wol noed
oan't op de dei fan hjoed.
Mar rie skaft waard der eltse kear,
't probleem wie dan net mear.
Sa gong it al de jierren troch,
de measten witte it noch.
En dêrom binne wy no bliid
en doare de takomst oan!

Ek hichtepunten wiene der wol,
as 'k tink oan 't gouden feest:
de flaggen út, in protte folk,
ien doel en ien fan geast!
Yn d' âlde skoalle byelkoar
dêr hie men 't foar mekoar:
in elk wie tankber en ek bliid,
en sa ferfleach de tiid.
En dêroer binne wy noch bliid
en doare de takomst oan!

It âld gebou wie net mear sa bêst:
waard al mar mear ta lêst.
In nije skoalle soe Itens ha
Dêr wurke men doe op ta.
Yn sânensechtich wie 't safier
it nij gebou wie klear:
de flaggen út, opnij wie 't feest
de bernenocht op 't heechst
En dêrom binne wy no bliid
en doare de takomst oan!

Ek hjoed is 't wer sa'n feestlike dei
elts nimt syn oantins mei.
D' âlde histoarje stiet no sintraal
ja elk hat sa syn ferhaal:
„Witst dat noch wol, kenst dy noch wol?“,
dêr is it praat fan fol.
't Betrouwen grut mei Gods banier,
dan is it net te swier!
En dêrom binne wy no bliid
en doare de takomst oan!

Hadee

YNHALD:

	side
Foarwurd bestjoer	3
Ynliding gearstallars	5
Wat het notulenboek vermeldt: 11 oktober 1905	7
Brief departement van Justitie	9
Goedkeuring vereniging 11 januari 1906	10
Statuten	11
De christelijke school te Itens	12
Aanbeveling ver. voor chr. onderwijs	14
Feestprogramma inwijding chr. school 1 april 1907	15
Uit de notulen	16
Vier kleine dorpen in Hennaarderadeel	20
De periode na het vertrek van Ds. Hokwerda	28
Een oud-leerling vertelt	31
De school bestaat 25 jaar	34
Hwat oantinkens út myn skoallejierren yn Itens	36
Witte jo noch wol	36
De âld skoalle en hoe't dy himmele waard	40
Statuten 1955 en de school 50 jaar	41
Hoofden der school	43
Onderwijzers en onderwijzeressen door de jaren heen	45
Ut de oantekens	46
Mijn herinneringen aan de oude en de nieuwe school in Itens	46
Nieuwe C.V.O.-school in Itens	48
Het handwerken door de jaren heen	50
In pear hichtepunten út de lêste 25 jier	51
Naamgeving school	52
In bestjoer yn 1980 en de skoalle	53
Programma 75-jarig bestaan schoolvereniging	54
De bern en it personeel fan 1980	55

